

ภาคผนวก
แบบสอบถามเพื่อการศึกษาค่านักวิจัย

เลขที่แบบสอบถาม.....

แบบสอบถามผู้เกี่ยวข้องชุมชนหนองจาน ตำบลนาหนองทุ่ม อำเภอลำดวน จังหวัดขอนแก่น

เรื่อง การศึกษา ศิลปะ วัฒนธรรม ภูมิปัญญา ท้องถิ่นเพื่อส่งเสริมพัฒนาให้เป็น แหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศอย่างยั่งยืน

STUDY OF ARTS, CULTURAL AND FOLK WISDOM FOR SUSTAINABLE ECOTOURISM

โดย สาขาวิชาออกแบบนิเทศศิลป์ คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

คำชี้แจง

แบบสอบถามนี้ เป็นศิลปะ วัฒนธรรม ภูมิปัญญา ท้องถิ่นเพื่อส่งเสริมพัฒนาให้เป็น แหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศอย่างยั่งยืน ในฐานะที่ท่านเป็นผู้เกี่ยวข้อง จึงใคร่ขอความร่วมมือในการแสดงความคิดเห็นดังกล่าว

ดังนั้น ผู้ศึกษาจึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านในการตอบแบบสอบถาม ตามความเป็นจริง และขอรับรองว่าข้อมูลที่ท่านตอบจะเป็นความลับ ซึ่งไม่มีผลกระทบต่อตัวท่านแต่อย่างใด เพราะจะนำเสนอผลในภาพรวมเท่านั้น มิได้แจกแจงข้อมูลเป็นรายบุคคลแต่อย่างใด แบบสอบถามแบ่งออกเป็น 4 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลพื้นฐานส่วนบุคคล

ส่วนที่ 2 แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัจจุบัน ข้อมูลด้านศิลปะ

ส่วนที่ 3 แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับข้อมูลด้านวัฒนธรรม

ส่วนที่ 4 แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับข้อมูลด้านภูมิปัญญาท้องถิ่น เชิงประจักษ์ในสภาพปัจจุบัน พร้อมทั้งความคิดเห็นข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

ผู้ศึกษาจึงขอขอบพระคุณที่ท่านได้เสียสละเวลาในการตอบแบบสอบถามมา ณ โอกาสนี้ด้วย

(นายพยุหะศิลป์ เปศรี)

สาขาวิชาออกแบบนิเทศศิลป์

คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

***ความหมายของศิลปะ หมายถึง สิ่งที่มนุษย์สร้างสรรค์ขึ้นเพื่อความงามและความพึงพอใจ ในรูปลักษณะต่าง ๆ ให้ปรากฏ ซึ่งสุนทรียภาพ ความประทับใจ หรือความสะเทือนอารมณ์ ความอัจฉริยภาพ พุทธิปัญญา ประสบการณ์ ประสบการณ์ รสนิยม และทักษะของแต่ละคน เพื่อความพอใจ ความรื่นรมย์ ขนบธรรมเนียม จารีตประเพณีหรือ ความเชื่อทางศาสนา

***ความหมายของ วัฒนธรรม หมายถึง ลักษณะที่แสดงถึง ความเจริญงอกงาม ความเป็นระเบียบเรียบร้อย ความกลมกลืนก้าวหน้าของชาติและศีลธรรมอันดีงามของประเทศ (พระราชบัญญัติวัฒนธรรมแห่งชาติ พุทธศักราช 2485)

*** ความหมายของภูมิปัญญาท้องถิ่น หมายถึง ความรู้ของชาวบ้านในท้องถิ่น ซึ่งได้มาจากประสบการณ์ และความเฉลียวฉลาดของชาวบ้าน รวมทั้งความรู้ที่สั่งสมมาแต่บรรพบุรุษ สืบทอดจากคนรุ่นหนึ่งไปสู่คนอีกรุ่นหนึ่ง ระหว่างการสืบทอดมีการปรับ ประยุกต์และเปลี่ยนแปลง จนอาจเกิดเป็นความรู้ใหม่ตามสภาพการณ์ทางสังคมวัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อม

ส่วนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม -----		สำหรับ ผู้ศึกษา
คำชี้แจง : โปรดกาเครื่องหมาย ✓ ลงหน้าข้อความที่ตรงกับลักษณะส่วนบุคคลของท่าน		
1. เพศ ☐ 1. ชาย ☐ 2. หญิง	Sex001 ☐ Sex002 ☐	
2. อายุ.....ปี (อายุมากกว่า 6 เดือนนับเป็น 1 ปี)	Age003 ☐ ☐	
3. สถานภาพสมรส ☐ 1. โสด ☐ 2. สมรส ☐ 3. หม้าย, หย่า	Status004 ☐ Status005 ☐ Status006 ☐	
4. ระดับการศึกษาสูงสุด ☐ 1. ต่ำกว่าปริญญาตรี ☐ 2. ปริญญาตรี	Edu007 ☐ Edu008 ☐	
5. อาชีพปัจจุบันเป็น ☐ 1. ทำนา ☐ 2. ทำสวน ☐ 3. พนักงานของรัฐ ☐ 4. รับราชการ กำนัน ☐ 5. อื่น ๆ (ระบุ).....	Position1009 ☐ Position20010 ☐ Position30011 ☐ Position40012 ☐ Position50013 ☐	
6. หน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับอบต.ชุมชนนาหนองทุ่มในปัจจุบัน (ตอบเพียงข้อเดียว) ☐ 1. เป็นผู้นำชุมชนนาหนองทุ่ม ☐ 2. อาสาสมัคร ☐ 3. หัวหน้าชุมชน ☐ 4. เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวในชุมชน ☐ 5. อยู่หมู่บ้านชุมชนหนองจานปี ☐ 6. อื่น ๆ (ระบุ).....	Time1 0014 ☐ ☐ Time2 0015 ☐ ☐ Time3 0016 ☐ ☐ Time4 0017 ☐ ☐ Time5 0018 ☐ ☐ Time6 0019 ☐ ☐	

ส่วนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับ การศึกษา ศิลปะ ในท้องถิ่นเพื่อส่งเสริมพัฒนาให้เป็น แหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ
อย่างยั่งยืน

คำชี้แจง : โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับความเป็นจริง และความคิดเห็นของท่านมากที่สุด

1. ด้านศิลปะท้องถิ่น	ระดับการปฏิบัติ					สำหรับผู้ศึกษา
	มีมากที่สุด (5)	มีมาก (4)	มีปานกลาง (3)	มีน้อย (2)	ไม่มี (1)	
มีภูมิปัญญาฯประเภทงานศิลปะ เช่น						
1. จิตรกรรมพื้นบ้าน						Paint10020 ☐
2. ประติมากรรมพื้นบ้าน						Sculture10021 ☐
3. สิ่งทอพื้นบ้าน						textile10022 ☐
4. เล่นิทานพื้นบ้าน						Music10023 ☐
5. กวีนิพนธ์พื้นบ้าน						10024 ☐
6. ปริศนา พื้นบ้าน						10025 ☐
7. หัตถกรรมพื้นบ้าน						Concept10026 ☐
8. เครื่องแต่งกายพื้นบ้าน						clothes10027 ☐

ความคิดเห็นเพิ่มเติม ด้านงานศิลปะ

9

ส่วนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับ การศึกษา วัฒนธรรม ในท้องถิ่นเพื่อส่งเสริมพัฒนาให้เป็น แหล่งท่องเที่ยวเชิง
นิเวศอย่างยั่งยืน

คำชี้แจง : โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับความเป็นจริง และความคิดเห็นของท่านมากที่สุด

2.ด้านวัฒนธรรมท้องถิ่น	ระดับการปฏิบัติ					สำหรับผู้ศึกษา
	มีมากที่สุด (5)	มีมาก (4)	มีปานกลาง (3)	มีน้อย ครั้ง (2)	ไม่มี (1)	
มีภูมิปัญญาฯประเภทงานวัฒนธรรมพื้นบ้าน เช่น						
1. เรื่องเล่าพื้นบ้าน						Or10028 ☐
2. เพลง ผญา พื้นบ้าน						Or10029 ☐
3. ดนตรีพื้นบ้าน						Music10030 ☐
4. การฟ้อนรำพื้นบ้าน						Dang10031 ☐
5. หมอลำพื้นบ้าน						Song10032 ☐
6. เรื่อง หัตถกรรมพื้นบ้าน(เครื่องจักรสาน)						Or10033 ☐
7. เรื่อง เครื่องแต่งกายพื้นบ้าน						Or10034 ☐
8. เรื่อง สิ่งทอพื้นบ้าน						textile 10035 ☐

ความคิดเห็นเพิ่มเติม

9.

ส่วนที่ 4 แบบสอบถามเกี่ยวกับ การศึกษา ภูมิปัญญา ท้องถิ่นเพื่อส่งเสริมพัฒนาให้เป็น แหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ
อย่างยั่งยืน

คำชี้แจง : โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับความเป็นจริง และความคิดเห็นของท่านมากที่สุด

3. ด้านภูมิปัญญาท้องถิ่น	ระดับการปฏิบัติ					สำหรับผู้ศึกษา
	มีมากที่สุด (5)	มีมาก (4)	มีปานกลาง (3)	มีน้อย ครั้ง (2)	ไม่มี (1)	
1. มีภูมิปัญญาจะเป็นทรัพยากรบุคคลหรือทรัพยากรความรู้ ท้องถิ่นพื้นบ้านด้านการเกษตรกรรมด้านวัฒนธรรมในชุมชน						Staff10036 ☐
2. มีการส่งเสริมภูมิปัญญาและปฏิบัติสืบทอดกันมาทางด้าน สมุนไพร						Staff 10037 ☐
3. ในชุมชนมีการแสวงหาความรู้เพื่อเอาชนะอุปสรรคทาง ธรรมชาติที่ชาวของบ้านเกิดเกี่ยวกับด้านเกษตรกรรม						Staff 10038 ☐
4. มีการผลิตและวิถีชีวิตชาวบ้านสิ่งที่เกี่ยวข้องกับภูมิปัญญา พื้นบ้าน						Staff 10039 ☐
5. มีการประกอบประเพณี พิธีกรรมของชุมชน เป็นกิจกรรมที่ ทำให้ผู้กระทำสบายใจ						Staff 10040 ☐
6.มีการให้คุณค่าทางจิตใจและความรู้สึกถือว่าเป็นพลังทาง ศีลธรรมหรือประเพณีทางศาสนาของชุมชน						Staff 10041 ☐
7. มีการการลงแขกสร้างบ้าน สร้างวัด สร้างถนนหนทาง หรือ ขุดลอกแหล่งน้ำ เป็นกิจกรรมที่แสดงถึงความเอื้อเพื่อ ช่วยเหลือกันภายในชุมชน						Staff 10042 ☐
8. มีลักษณะเด่น						Staff10043 ☐

ความคิดเห็นเพิ่มเติม

9.
.....

ภาคผนวก

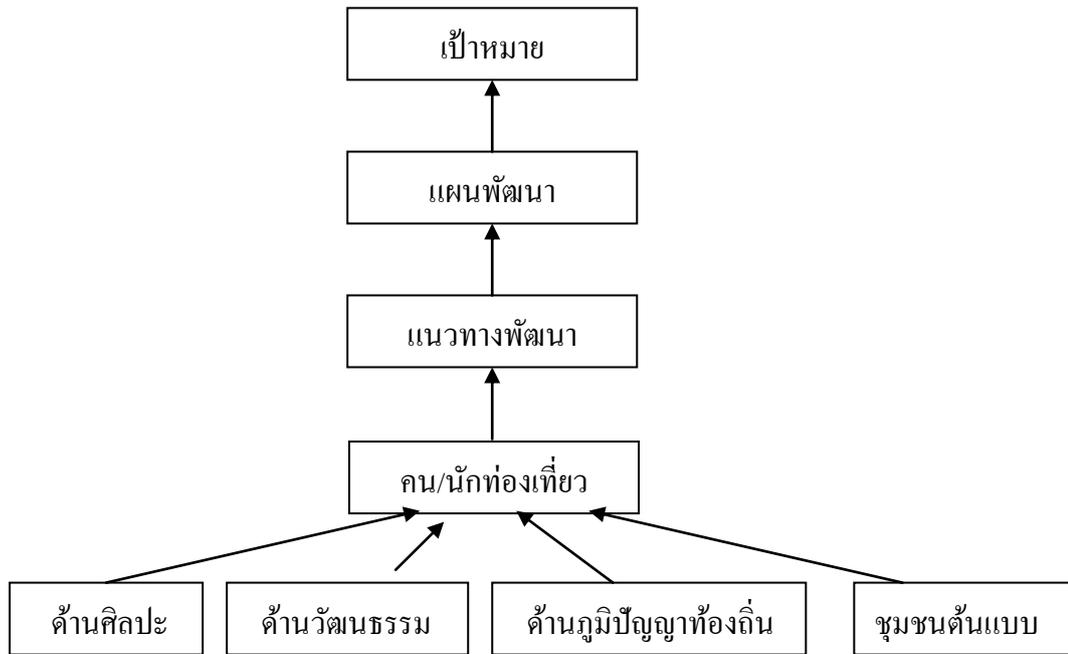
สรุปผลการดำเนินงาน (กลุ่มชุดโครงการ)เพื่อการศึกษาค้นคว้าวิจัย

สรุปผลการดำเนินงาน (กลุ่มชุดโครงการใหญ่)

ขั้นตอนการดำเนินงานในการจัดกิจกรรมครั้งนี้ คือ ให้ความรู้เรื่องขั้นตอนการดำเนินงาน และการวางแผนการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ นอกจากนี้ยังร่วมระดมความคิดเห็นร่วมกับผู้เข้าร่วมกิจกรรมเพื่อค้นหาแนวทางในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของตำบลนาหนองทุ่มอย่างมีประสิทธิภาพและมีประสิทธิผลเพิ่มมากขึ้น สามารถขึ้นขั้นตอนการดำเนินงานในครั้งนี้ได้ ดังนี้

1. กำหนดขั้นตอนการดำเนินงาน

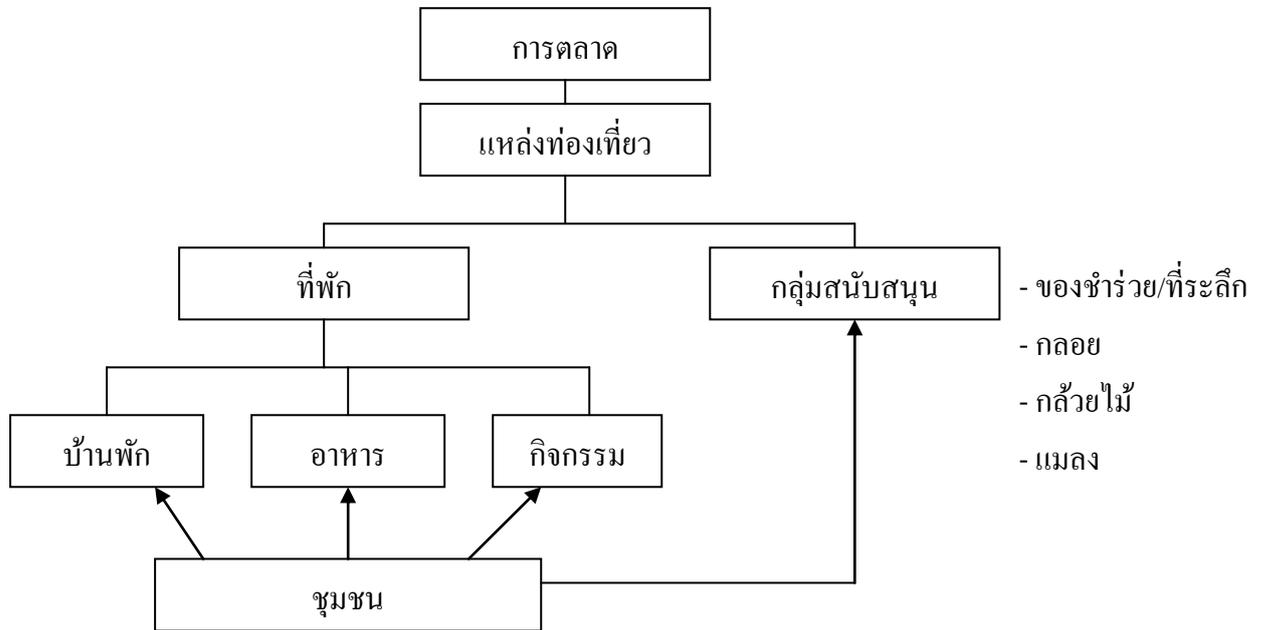
ขั้นตอนในการดำเนินงานเป็น ดังนี้

2. กำหนดเป้าหมายในการดำเนินงาน

จากการระดมความคิดเห็นของผู้เข้าร่วมกิจกรรมในการกำหนดเป้าหมายในการดำเนินงาน เพื่อนำไปสู่การหาแนวทางและกำหนดแผนการดำเนินงานต่อไปส่งผลให้เกิดการกำหนดเป้าหมายในการดำเนินงานร่วมกันคือ **“ชุมชนแห่งการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์โดยชุมชนมีส่วนร่วมและมีรายได้”**

3. ให้ความรู้เรื่องหลักการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์

4. วิเคราะห์ SWOT ตำบลนาหนองทุ่มผู้การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์

- S** ธรรมชาติที่สวยงาม
- ชาวบ้านให้ความร่วมมือในระดับสูง
- W**
- ความพร้อมด้านอุปกรณ์ (สนับสนุนแหล่งท่องเที่ยว)
 - ถนน/เส้นทางไม่สะดวก
 - ขาดความรู้ด้านการจัดการการท่องเที่ยว
 - ขาดผลิตภัณฑ์ต่อยอดจากการท่องเที่ยว เช่น อาหารตามฤดูกาลและการพัฒนาของที่ระลึกที่สื่อถึงศิลปวัฒนธรรมภูมิปัญญาท้องถิ่นของชุมชน
- O**
- มีหน่วยงานด้านการท่องเที่ยวสนับสนุน
 - การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ได้รับความนิยมน/สนใจจากนักท่องเที่ยวสูง
- T**
- ขาดการตัดสินใจเด็ดขาดของอุทยานแห่งชาติภูผาม่าน
 - กฎระเบียบไม่เอื้ออำนวยกับการพัฒนา

สรุปข้อมูลจากการวิเคราะห์ SWOT ของพื้นที่

	O	T
	- หน่วยงานการท่องเที่ยว สนับสนุน - ท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ได้รับความนิยมนิยม	- กฏระเบียบ - การตัดสินใจของอุทยาน
S	SO	ST
- ธรรมชาติดึงดูดงาม - ชาวบ้านให้ความร่วมมือ	- กำหนดแผนความร่วมมือกับ หน่วยงานสนับสนุน	- จัดระบบการจัดเก็บรายได้ที่เป็นธรรม
W	WO	WT
- อุปกรณ์สนับสนุน - เส้นทางไม่สะดวก - ความรู้ด้านการจัดการการท่องเที่ยว - ขาดผลิตภัณฑ์ต่อยอด เช่น อาหารตามฤดูกาล, พัฒนาของที่ระลึกที่สื่อถึงศิลปวัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่นของชุมชน	- จัดสรรงบประมาณสนับสนุนพัฒนา - จัดระบบการเรียนรู้ - พัฒนาความรู้ (Home Stay, ตลาด, การเงินการบัญชี, ฯ)	ไม่มี

5. สรุปผลการดำเนินงานกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของตำบลในปัจจุบัน

กิจกรรมการดำเนินงาน

- มีกลุ่มท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ชุมชนหนองจานเป็นผู้ดำเนินงานและขับเคลื่อนกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในพื้นที่ เป็นระยะเวลา 1 ปีมาแล้ว

- มีกิจกรรมบ้านพักโฮมสเตย์พร้อมทั้งมีกิจกรรมในการต้อนรับนักท่องเที่ยวที่เข้ามาเที่ยวในพื้นที่

- อบต. ให้การสนับสนุนกิจกรรมการท่องเที่ยว คือ พัฒนาสถานที่ท่องเที่ยว เช่น ไฟฟ้าสว่างภายในและรอบบริเวณถ้ำพญานาคราช และสนับสนุนงบประมาณในการส่งเสริมกลุ่มอาชีพ

- มีหลายหน่วยงานให้การสนับสนุนการดำเนินงาน คือ อบต.นาหนองทุ่ม, สนง.เกษตรอำเภอชุมแพ และอุทยานแห่งชาติภูผาม่าน

- สถานที่ท่องเที่ยว ได้แก่ พิพิธภัณฑ์ท้องถิ่น, ตลาดชุมชน, ตลาดริมทาง, ถ้ำพญานาคราช, ไร่ข้าวไร่, บ้านดิน, น้ำตกพลาญทอง, ถ้ำเกลือแก้ว, ถ้ำลายแทง, ศูนย์วิจัยกัญญาวิทยาป่าไม้, ศูนย์ดับไฟป่า, สถานีวนวิจัยดงลาน, อุทยานแห่งชาติภูผาม่าน, ศูนย์เรียนรู้ด้านการเกษตร, ป่าชุมชนบ้านหนองจาน, ป่าชุมชนชำผักหนาม

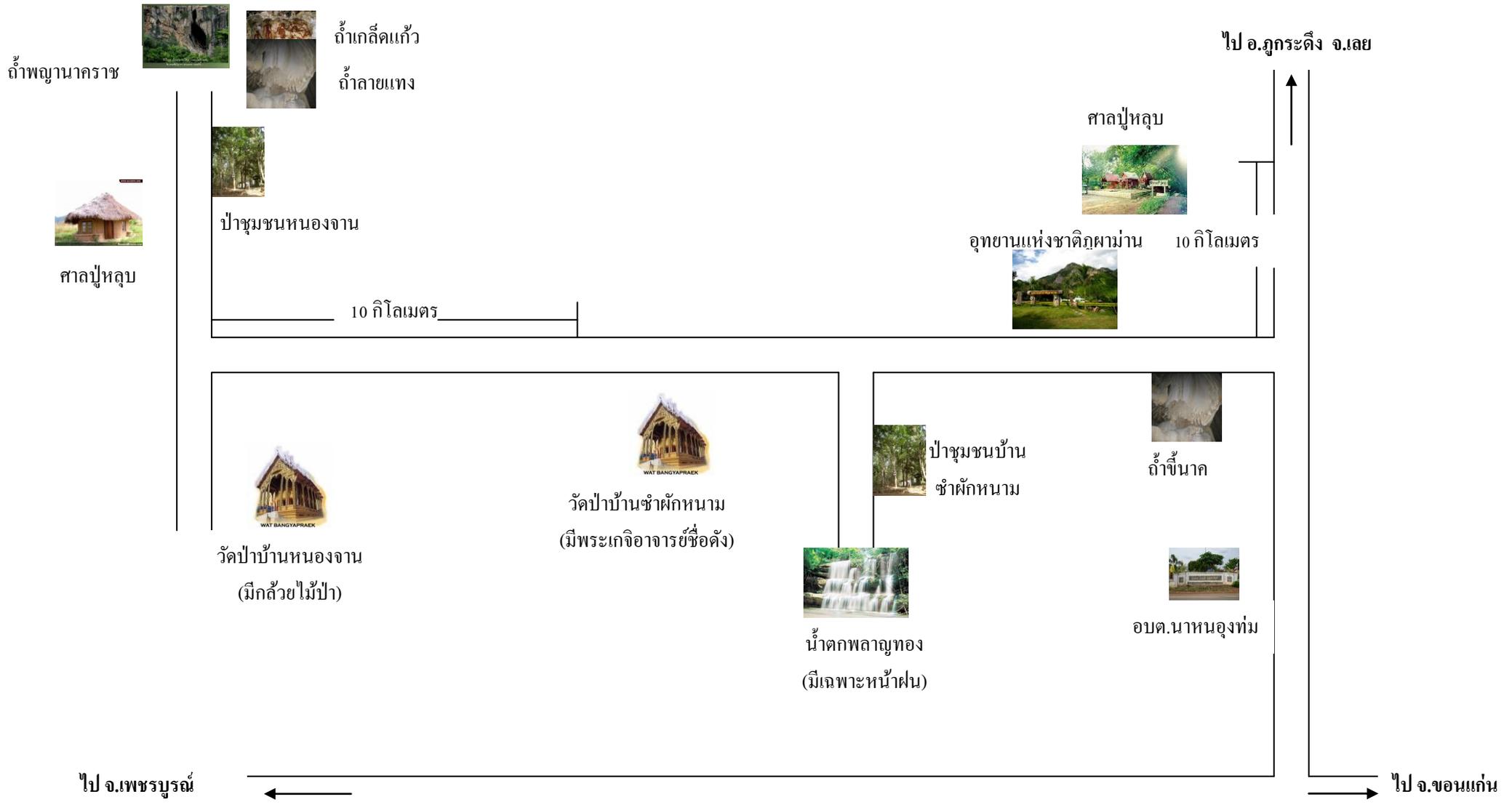
ปัญหาอุปสรรคในการดำเนินงาน

- ระบบการจัดการการท่องเที่ยวยังไม่ดี
- ขาดสินค้าและผลิตภัณฑ์ชุมชน หรือของที่ระลึก
- ขาดการต่อยอดการพัฒนาที่สื่อถึงศิลปวัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่นของชุมชน
- ขาดระบบการจัดการกิจกรรมการมีส่วนร่วมของนักท่องเที่ยว
- ขาดความรู้เรื่องการเงินและการบัญชี
- ขาดความรู้เรื่องสุขภาพ

6. เส้นทางท่องเที่ยวตำบลนาหนองจาน

เนื่องจากผู้เข้าร่วมกิจกรรมมีความประสงค์และเป้าหมายในการดำเนินกิจกรรมพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในชุมชนโดยการมีส่วนร่วมของคนในชุมชนและสามารถสร้างรายได้ให้กับคนในชุมชนได้ จึงจำเป็นต้องนำขั้นตอนและวิธีการดำเนินงานการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในปัจจุบันมาวิเคราะห์ร่วมกันว่าเป็นไปตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่ได้คิดและวางแผนร่วมกันหรือไม่ โดยทุกคนเห็นว่าจะต้องสร้างกระบวนการการมีส่วนร่วมของคนในชุมชนในการรับรู้ ร่วมทำงาน และร่วมตัดสินใจในการพัฒนาตำบลของตนเพื่อรองรับนักท่องเที่ยวที่เข้ามาเที่ยวในรูปแบบของการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ โดยการจัดกิจกรรมและเส้นทางในการนำเที่ยวซึ่งเป็นเอกลักษณ์และสื่อถึงวิถีชีวิตของคนในตำบลโดยการเริ่มต้นจากการวิเคราะห์สถานที่ท่องเที่ยวที่มีอยู่ในชุมชน ดังนี้

เส้นทางท่องเที่ยวในตำบลนาหนองทุ่ม อำเภอูมหม่ม จังหวัดขอนแก่น

7. การแผนการทำงาน

1) แผนความร่วมมือกับหน่วยงานสนับสนุน

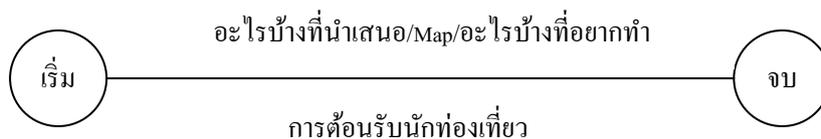
1.1 แผนการประชาสัมพันธ์	→	หน่วยงานไหน
1.2 แผนการจัดแบ่งรายได้	→	เท่าใด
1.3 แผนการจัดสรรงบประมาณ	→	อย่างไร
	→	ข้อตกลง

2) แผนการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

2.1 แผนพัฒนาความรู้

- Home stay
- การตลาด
- การเงินการบัญชี
- ฝีมือแรงงาน

2.2 แผนการจัดระบบการเรียนรู้

2.3 แผนการจัดหารายได้

- การพัฒนาของที่ระลึก
- การจัดระบบห้องพัก/อาหาร/บริการ/Home stay

2.4 แผนพัฒนาภูมิทัศน์/แหล่งท่องเที่ยว

การพัฒนาความรู้ตามความต้องการของผู้เข้าร่วมการประชุม

- ลำดับที่ 1 : Home stay
- ลำดับที่ 2 : การตลาด
- ลำดับที่ 3 : การเงินและบัญชี
- ลำดับที่ 4 : ภาษา
- ลำดับที่ 5 : พัฒนาสินค้า
- ลำดับที่ 6 : สร้างเสริม
- ลำดับที่ 7 : สุขภาพ

โดยเริ่มต้นฝึกอบรมและให้ความรู้ตั้งแต่วันที่ 11 พฤษภาคม เป็นต้นไป (ยกเว้นวันที่ 25 พฤษภาคม) อย่างต่อเนื่องเป็นระยะเวลา 5 วัน ซึ่งมีผู้เข้าร่วมกิจกรรมจากทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง

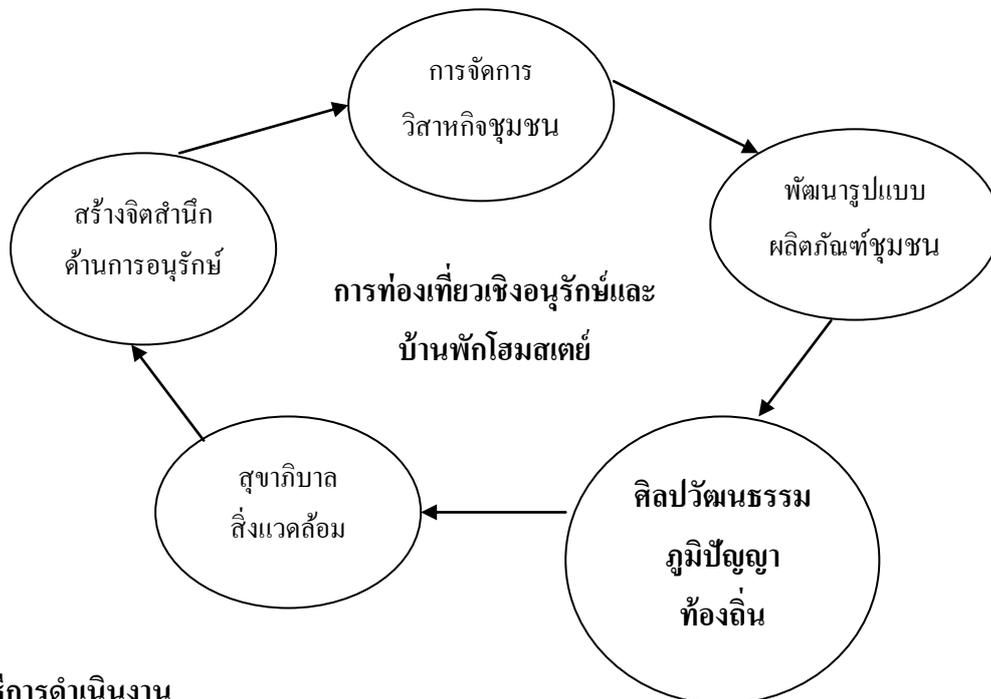
แนวทางการดำเนินงาน

1. ยุทธศาสตร์

การบูรณาการการทำงานร่วมกันทั้ง 5 ชุมวิชัยเพื่อพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศอย่างยั่งยืน โดยชุมชนมีส่วนร่วมพื้นที่ตำบลนาหนองทุ่ม อำเภอชุมแพ จังหวัดขอนแก่น

2. กลยุทธ์ในการทำงาน

โดยวิธีการใช้กิจกรรมการท่องเที่ยวและโฮมสเตย์เป็นการขับเคลื่อนการดำเนินงานวิจัยของทั้ง 5 ชุมวิชัย

3. วิธีการดำเนินงาน

นำกรอบดัชนีชี้วัดคุณภาพมาตรฐานโฮมสเตย์ หรือบัญญัติ 10 ประการ มาปรับและประยุกต์ใช้ในการดำเนินงานวิจัย ดังนี้

กรอบดัชนีชี้วัดคุณภาพมาตรฐานโฮมสเตย์ หรือบัญญัติ 10 ประการ ได้แก่ มาตรฐานที่ 1 ด้านที่พัก

1.1 ลักษณะบ้านพักที่เป็นสัดส่วน

- เป็นบ้านของเจ้าของที่แบ่งปันที่นอน หรือห้องนอน อย่างเป็นสัดส่วน หรืออาจปรับปรุงต่อเติมที่พัก ที่ติดกับบ้านเดิมเพื่อใช้เป็นที่พักนอนหรือห้องนอนเป็นสัดส่วน

1.2 ที่พักที่นอนสะอาด และสบาย

- มีที่นอนสำหรับนักท่องเที่ยวอาจเป็นเตียง ฟูก หรือเสื่อ และมีมุ้ง หรือมุ้งลวดเพื่อป้องกันยุงและแมลง

- มีเครื่องนอน อุปกรณ์ที่ใช้นอน ผ้าปู หมอน ปลอกหมอน ผ้าห่ม และได้รับการทำความสะอาด ทุกครั้งที่มีการเปลี่ยนน้กห้องเที่ยวและเปลี่ยนเครื่องนอนตามความเหมาะสมในกรณีที่น้กห้องเที่ยว พักหลายวัน

- มีราวตากผ้าหรือที่เก็บเสื้อผ้า

1.3 ห้องอาบน้ำและห้องส้วมที่สะอาดมิดชิด

- มีความปลอดภัย มีที่ล็อคประตูอยู่ในสภาพใช้งานได้ดี มีความมิดชิด

- มีขนาดของห้องน้ำที่เหมาะสม มีอากาศถ่ายเทได้สะดวก

- มีการแยกชั้นสำหรับตักอาบน้ำ

- น้ำที่ใช้มีความสะอาด อาจเป็นประปาหมู่บ้าน ประปาภูเขา หรือน้ำดิบที่ปล่อยไว้ระยะหนึ่ง และแกว่งสารส้ม

- มีถังขยะในห้องน้ำ

1.4 มุมพักผ่อนภายในบ้านหรือในชุมชน

- มีมุมพักผ่อน ที่สงบ สบายภายในบ้านหรือบริเวณโดยรอบที่สามารถนั่ง นอนและมีบรรยากาศ ผ่อนคลาย เช่น ลานบ้าน ใต้ต้นไม้ ศาลาหน้าบ้าน

- มีการดูแลบริเวณรอบบ้าน เช่น สวนครัว ต้นไม้ ไม้ดอกไม้ประดับ ร่องน้ำ ให้สะอาดปราศจาก ขยะ

มาตรฐานที่ 2 ด้านอาหารและโภชนาการ

2.1 ชนิดของอาหาร และวัตถุดิบที่ใช้ประกอบอาหาร

- มีปริมาณ และประเภทอาหารที่เหมาะสม

- ผลิตโดยใช้วัตถุดิบในท้องถิ่น ไม่ซื้ออาหารหรือกับข้าวถุง

- มีการปรุงอาหารอย่างถูกสุขอนามัย

2.2 น้ำดื่มที่สะอาด

- มีที่เก็บน้ำ / ภาชนะเก็บน้ำที่สะอาดไม่มีตะกอน มีฝาปิดมิดชิด

- มีน้ำดื่มที่สะอาด ผ่านกระบวนการทำความสะอาด

2.3 ภาชนะที่บรรจุอาหารที่สะอาด

- มีภาชนะที่เกี่ยวข้องกับอาหาร เช่น ถ้วย ชาม จาน ช้อน ช้อนกลาง ทัพพี โถข้าวที่สะอาด ไม่มี คราบ และกลิ่นคาว กลิ่นอับ

2.4 ห้องครัว และอุปกรณ์ที่ใช้ในครัว มีความสะอาด

- ครัวอาจอยู่ในบ้าน หรือแยกจากตัวบ้านก็ได้ และมีการดูแลความสะอาดอยู่เสมอ

- มีอุปกรณ์การเก็บ เครื่องปรุง วัตถุดิบ ที่สะอาดสามารถป้องกันเชื้อโรคและสิ่งสกปรก เช่น มี ที่เก็บมิดชิด ที่แขวน หรือมีฝาชีครอบ หรือคลุมผ้าสะอาด

- มีการจัดการขยะที่ถูกสุขอนามัย

มาตรฐานที่ 3 ด้านความปลอดภัย

3.1 การเตรียมความพร้อมเกี่ยวกับการปฐมพยาบาลเบื้องต้น

- มีแนวทางปฏิบัติเพื่อการช่วยเหลือเบื้องต้น เมื่อนักท่องเที่ยวเกิดเจ็บป่วย หรือได้รับอุบัติเหตุ
- มียาสามัญประจำบ้าน ที่อยู่ในสภาพใช้ได้ทันที (ยังไม่หมดอายุ)
- เจ้าของบ้านควรซักถามถึงโรคประจำตัวหรือบุคคลที่ติดต่อดีทันทีในกรณีเกิดเหตุฉุกเฉินกับนักท่องเที่ยว

3.2 การจัดระบบดูแลความปลอดภัย

- มีการแจ้งให้ผู้ใหญ่บ้านหรือกำนันรับทราบ ขณะมีนักท่องเที่ยวในบ้าน เพื่อขอความร่วมมือในการดูแลรักษาความสงบความปลอดภัย
- มีการจัดเวรยามดูแลรักษาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน เช่น รถยนต์
- เมื่อมีเหตุร้ายต้องมีเครื่องมือสื่อสารติดต่อกับหน่วยงานที่รับผิดชอบโดยตรงได้

มาตรฐานที่ 4 ด้านอรรถาธิบายไมตรีของเจ้าของบ้านและสมาชิกในครัวเรือน

4.1 การต้อนรับและการสร้างความคุ้นเคย

- มีการแนะนำนักท่องเที่ยวกับสมาชิกในครัวเรือนทุกคนที่อยู่ในขณะนั้น เพื่อรู้จักและเรียนรู้วิถีชีวิตของเจ้าของบ้านผ่านกิจกรรมต่าง ๆ ภายในบ้าน เช่น เก็บผักสวนครัวร่วมกัน ทำกับข้าวร่วมกัน รับประทานอาหารร่วมกัน เป็นต้น

4.2 การสร้างกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในวิถีชีวิตของชุมชน

- เจ้าของบ้านมีการแลกเปลี่ยนให้ข้อมูล อาจเป็นเอกสารภาพถ่าย หรือการพูดคุยในเรื่องเกี่ยวกับวิถีชีวิต สังคม และวัฒนธรรมในชุมชนอย่างเหมาะสม
- เจ้าของบ้านเปิดโอกาสให้นักท่องเที่ยวเรียนรู้วิถีชีวิตของตนเอง เช่น ไปดูไร่ นา ออกทะเล เก็บใบชา ทอผ้า จักสาน เป็นต้น ซึ่งจะเปิดโอกาสของการแลกเปลี่ยนเรียนรู้วิถีชีวิต

มาตรฐานที่ 5 ด้านรายการนำเที่ยว

5.1 มีรายการนำเที่ยวที่ชัดเจนสำหรับนักท่องเที่ยว ซึ่งต้องผ่านการยอมรับจากชุมชน

- มีการวางแผน โปรแกรมการท่องเที่ยวร่วมกันของชุมชนและกลุ่มโฮมสเตย์ เพื่อการกระจายรายได้ให้เกิดขึ้นในแต่ละหมู่บ้านหรือแต่ละกลุ่มกิจกรรม
- มีโปรแกรมการท่องเที่ยวที่เผยแพร่สู่สาธารณะและนักท่องเที่ยวที่ชัดเจน สอดคล้องกับสภาพความเป็นจริงของชุมชน

5.2 ข้อมูลกิจกรรมท่องเที่ยว

- มีข้อมูลรายละเอียดกิจกรรมในโปรแกรมการท่องเที่ยวที่หลากหลายแตกต่างกันตามภูมิศาสตร์ สังคม วัฒนธรรม เพื่อให้นักท่องเที่ยวตัดสินใจเลือกได้

5.3 เจ้าของบ้านเป็นภาคีองค์กรท้องถิ่น หรือประสานงานให้ภาคีองค์กรท้องถิ่นนำเที่ยว

- กลุ่มหรือเจ้าของบ้านเป็นผู้นำเที่ยวเพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับทรัพยากร สิ่งแวดล้อม วัฒนธรรม ศิลปะ สถาปัตยกรรม การแสดง ความเชื่อ ค่านิยมภายในชุมชนแก่นักท่องเที่ยว

- มีการจัดทำสื่อ เช่น สิ่งพิมพ์ รูปถ่าย ภาพวาด เพื่อการเรียนรู้ของนักท่องเที่ยว

มาตรฐานที่ 6 ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

6.1 ชุมชนมีแหล่งท่องเที่ยวภายในชุมชน หรือแหล่งท่องเที่ยวใกล้เคียง

- มีแหล่งดึงดูดความสนใจของนักท่องเที่ยวซึ่งอาจเป็นแหล่งธรรมชาติ เช่น แม่น้ำ ภูเขา หรือแหล่งท่องเที่ยวที่มนุษย์สร้างขึ้น เช่น วัดเจดีย์ เป็นต้น

หรือใช้แหล่งท่องเที่ยวใกล้เคียงเป็นส่วนหนึ่งของโปรแกรมการท่องเที่ยว

6.2 การดูแลรักษาแหล่งท่องเที่ยว

- ชุมชนมีกฎ กติกา การใช้ทรัพยากรการท่องเที่ยวที่ชัดเจน เพื่อให้การใช้ประโยชน์เป็นไปอย่างยั่งยืน เช่น ปริมาณนักท่องเที่ยวที่ชุมชนรองรับได้ การไม่เก็บพันธุ์พืชออกจากป่า เป็นต้น

- มีกิจกรรมที่สัมพันธ์กับงานการฟื้นฟูอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยวในหลากหลายรูปแบบ เช่น การปลูกป่า การจัดค่ายอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมสำหรับเยาวชน

6.3 แผนงานหรือมาตรการลดผลกระทบจากการท่องเที่ยวและลดสถานะโลกร้อน

- องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ชุมชนและกลุ่มโฮมสเตย์มีแผนงาน มาตรการ และแนวทางปฏิบัติในการจัดการขยะอย่างถูกวิธี เช่น การแยกขยะ ไม่เผาขยะ

6.4 มีกิจกรรมในการลดผลกระทบจากการท่องเที่ยวเพื่อการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และลดสถานะโลกร้อน

- เน้นใช้ทรัพยากรธรรมชาติในท้องถิ่น เช่น ห่อข้าวด้วยวัสดุที่มาจากธรรมชาติ

- มีกิจกรรมที่ลดการใช้ทรัพยากรอย่างสิ้นเปลือง เช่น ใช้จักรยานแทนการใช้รถ ใช้เรือพายแทนการใช้เครื่องยนต์ หรือการใช้หลอดประหยัดไฟในครัวเรือน

มาตรฐานที่ 7 ด้านวัฒนธรรม

7.1 การดำรงรักษาไว้ซึ่งวัฒนธรรมประเพณีท้องถิ่น

- มีบ้านเก่า หรือบ้านที่แสดงถึงวัฒนธรรมดั้งเดิม เพื่อสร้างความสนใจแก่นักท่องเที่ยว

- มีการรวบรวมองค์ความรู้ด้านวัฒนธรรมท้องถิ่น เพื่อนำสู่การเผยแพร่ที่ถูกต้องแก่นักท่องเที่ยว

- ชุมชนและโรงเรียนมีแผนงานฟื้นฟูอนุรักษ์ และถ่ายทอดวัฒนธรรม ศิลปะ และการละเล่นพื้นบ้าน

- ผู้แสดงทางวัฒนธรรมและผู้ที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการวางแผนเนื้อหา รูปแบบ และการนำเสนออย่างภาคภูมิใจ

7.2 การรักษาวินัยชีวิตชุมชนคงไว้เป็นกิจวัตรปกติ

- มีการดำเนินวิถีชีวิตที่เป็นปกติ เช่น การตัดบวบ การทำบุญที่วัด การไหว้ศาลปู่ตา เป็นต้น ไม่ควรเปลี่ยนแปลงหรือจัดทำใหม่ เพื่อตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยว

มาตรฐานที่ 8 ด้านการสร้างคุณค่าและมูลค่าของผลิตภัณฑ์

8.1 ผลิตภัณฑ์จากชุมชนเพื่อเป็นของที่ระลึก/ของฝากหรือจำหน่ายแก่นักท่องเที่ยว

- มีผลผลิตหรือผลิตภัณฑ์ชุมชนหรือชุมชนสามารถนำมาจำหน่ายแก่นักท่องเที่ยวได้ทั้งเป็นของบริโภค สิ่งประดิษฐ์ เสื้อผ้า สิ่งทอ ของที่ระลึก โดยใช้วัสดุและวัตถุดิบท้องถิ่นเป็นหลัก

8.2 ผลิตภัณฑ์ที่สร้างคุณค่าและมูลค่าที่เป็นเอกลักษณ์ของชุมชน

- มีการนำเอาความรู้/ภูมิปัญญาท้องถิ่นมาจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เพื่อให้คนในชุมชนเกิดความภาคภูมิใจในท้องถิ่นของตน พร้อมกันนั้นก็สามรถจัดทำเป็นกิจกรรมการท่องเที่ยวได้ เช่น การสอนทอผ้า การจักสาน การละเล่นต่าง ๆ และการแสดงพื้นบ้าน

มาตรฐานที่ 9 ด้านการบริหารของกลุ่มโฮมสเตย์

9.1 การรวมกลุ่มของชาวบ้าน

- การบริหารจัดการต้องเป็นการรวมกลุ่มโดยการมีส่วนร่วมของชุมชน สมาชิกกลุ่ม และชุมชน ต้องมีความรู้ ความเข้าใจ แนวคิด หลักการ วัตถุประสงค์ และวิธีการของโฮมสเตย์

9.2 คณะกรรมการกลุ่มโฮมสเตย์

- มีการเลือกตั้งคณะกรรมการบริหารงาน ได้แก่ ประธาน รองประธาน เภรัญญิก และกรรมการฝ่ายต่าง ๆ ตามความเหมาะสมของแต่ละชุมชน

- คณะกรรมการทุกคนต้องมีความรู้ความเข้าใจในปรัชญาหลักการ ขั้นตอน วิธีการทำงานของโฮมสเตย์ ตามบทบาทหน้าที่ที่แต่ละคนได้รับมอบหมาย

9.3 กฎ กติกา การทำงานของคณะกรรมการ

- มีกฎ กติกา วาระการทำงาน การทำงานร่วมกันของคณะกรรมการ เช่น การจัดประชุมอย่างต่อเนื่อง ก่อนจะรับนักท่องเที่ยว และหลังรับนักท่องเที่ยวหรือจัดประชุมประจำเดือน

- มีการจัดสรรเงินรายได้เข้าส่วนกลางของชุมชนเพื่อสาธารณะประโยชน์ของชุมชน

- มีแนวทางในการทำงานของคณะกรรมการตามหลักเกณฑ์ต่อไปนี้

1. มีหลักเกณฑ์การเปิดรับสมาชิกโฮมสเตย์
 2. มีการกำหนดขีดความสามารถในการรองรับนักท่องเที่ยว
 3. มีรายละเอียดกิจกรรมการท่องเที่ยว การให้บริการ และราคา
 4. มีแนวปฏิบัติในการจองบ้านพัก และการชำระเงินล่วงหน้า
 - มีแนวปฏิบัติของกลุ่ม เช่น การต้อนรับร่วมกัน การให้ข้อมูล การจัดลำดับกิจกรรม การดูแลความปลอดภัย การติดตาม และประเมินผล เป็นต้น
- 9.4 มีการจ่ายผลประโยชน์อย่างเป็นธรรม
- มีแนวปฏิบัติหมุนเวียนการให้บริการ เช่น บ้าน รถ เรือ มัคคุเทศก์ เป็นต้น
 - มีระบบการคิดราคาที่เป็นที่ยอมรับของกลุ่ม
 - มีการจัดสรรรายได้เข้ากองทุนชุมชน
- 9.5 ระบบการจองการลงทะเลเบียดและการมัดจำล่วงหน้า
- มีระบบการจองล่วงหน้า
 - มีการลงทะเลเบียดนักท่องเที่ยวเพื่อเป็นข้อมูลในการเตรียมการและให้บริการแก่นักท่องเที่ยว
 - มีการชำระเงินล่วงหน้า ในอัตราส่วนที่ทางกลุ่มเป็นผู้กำหนด
- 9.6 รายละเอียดของค่าธรรมเนียมและบริการต่าง ๆ ที่ชัดเจน และเป็นปัจจุบัน
- มีการระบุค่าธรรมเนียมและบริการต่าง ๆ ที่ชัดเจนและเป็นปัจจุบันไว้ในข้อมูลการประชาสัมพันธ์ เช่น ค่าที่พัก ค่าอาหาร ค่านำเที่ยว ซึ่งอาจจะคิดเป็นรายคนหรือคิดในลักษณะเหมาจ่าย เป็นต้น

มาตรฐานที่ 10 ด้านประชาสัมพันธ์

- 10.1 เอกสาร สื่อสิ่งพิมพ์ ประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวของชุมชน
- มีคู่มือ แผ่นพับ แผนที่การเดินทาง โปรแกรมการท่องเที่ยว กิจกรรมการท่องเที่ยว ราคาและสถานที่ติดต่อ
- 10.2 แผนการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์
- มีเป้าหมาย แผนงาน การเผยแพร่ ประชาสัมพันธ์กับกลุ่มเป้าหมายที่ชัดเจน

จากกรอบดัชนีชี้วัดคุณภาพมาตรฐานโฮมสเตย์ หรือบัญญัติ 10 ประการ ข้างต้นสามารถสรุปบทบาทการดำเนินงานของแต่ละชุดวิจัยได้ดังนี้

ชุดโครงการวิจัย	บทบาทและแนวทางการดำเนินงาน
การสร้างจิตสำนึกด้านการอนุรักษ์ของชุมชนเพื่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศอย่างยั่งยืน	มาตรฐานที่ 4 ด้านธัชยาศัยไมตรีของเจ้าของบ้านและสมาชิกในครัวเรือน มาตรฐานที่ 5 ด้านรายการนำเที่ยว มาตรฐานที่ 6 ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
การพัฒนาการจัดการวิสาหกิจชุมชนตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง	มาตรฐานที่ 5 ด้านรายการนำเที่ยว มาตรฐานที่ 9 ด้านการบริหารของกลุ่มโฮมสเตย์ มาตรฐานที่ 10 ด้านประชาสัมพันธ์
พัฒนารูปแบบสินค้าชุมชนประเภทของที่ระลึกเพื่อรองรับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศอย่างยั่งยืน	มาตรฐานที่ 5 ด้านรายการนำเที่ยว มาตรฐานที่ 8 ด้านการสร้างคุณค่าและมูลค่าของผลิตภัณฑ์
การศึกษาศิลปวัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อส่งเสริมพัฒนาให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศอย่างยั่งยืน	มาตรฐานที่ 5 ด้านรายการนำเที่ยว มาตรฐานที่ 7 ด้านวัฒนธรรม
พัฒนาด้านสุขภาพสิ่งแวดล้อมในชุมชนเพื่อรองรับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศอย่างยั่งยืน	มาตรฐานที่ 1 ด้านที่พัก มาตรฐานที่ 2 ด้านอาหารและโภชนาการ มาตรฐานที่ 3 ด้านความปลอดภัย

แนวทางการพัฒนาโฮมสเตย์

❶ ข้อพิจารณาในการพัฒนาโฮมสเตย์

- 1) วิธีการดำเนินชีวิตที่เรียบง่ายแบบสังคมชนบท
- 2) วัฒนธรรมท้องถิ่นที่มีเอกลักษณ์เฉพาะ
- 3) ความปลอดภัย
- 4) ความสะอาด
- 5) ห้องพักร่วมอาหาร
- 6) กิจกรรมทางการท่องเที่ยว

❷ การจัดการ (Management)

การจัดกิจกรรมที่พักสัมผัสวัฒนธรรมชนบท ควรที่จะมีการรวมกลุ่มจัดตั้งในรูปของกลุ่ม/ชมรม/สหกรณ์ ซึ่งสมาชิกและคนใจชุมชนจะต้องมีความเข้าใจ และมีส่วนร่วมในด้านการจัดการ

❸ บ้านพัก (Accommodation)

แบบที่พักสำหรับนักท่องเที่ยว (Provision of Accommodation for Tourist)

- 1) ความเต็มใจของสมาชิกในครอบครัวต่อการรับผู้มาเยือน
- 2) บ้านพักมีโครงสร้างที่ดี
- 3) ชุมชนมีสภาพแวดล้อมที่ดี
- 4) ไม่ไกลจากเมืองหรือพื้นที่เทศกาลหรือสถานที่ท่องเที่ยว
- 5) ควรมีสิ่งต่าง ๆ เหล่านี้เป็นพื้นฐาน อาทิ
 - ที่นอน หรือเตียงนอน
 - หมอน
 - น้ำประปาหรือถ้าไม่มีควรมีแหล่งน้ำอื่น ๆ
 - ห้องน้ำสะอาด
- 6) มีความปลอดภัย

ขั้นตอนการดูแลที่พัก (Home Keeping Produce)

ความสะอาดเป็นสิ่งสำคัญมากสำหรับนักท่องเที่ยว ผู้ดูแลควรมีการทำ ความสะอาดที่พัก และบริเวณโดยรอบบ้านพักอยู่เสมอ อาทิ เปลี่ยนผ้าปูที่นอน อุปกรณ์สำหรับการนอนส่วนตัวทุกครั้งเมื่อมีนักท่องเที่ยวเข้าพัก เป็นต้น

ความสะอาดของบ้าน

- 1) บ้านพักควรมีอากาศที่สามารถถ่ายเทได้สะดวก แสงสว่างสามารถส่องเข้ามาถึงปราศจากความชื้นไม่มีกลิ่นอับ มีหลังคาที่สามารถกันน้ำได้ดี ภายในห้องพักต้องได้รับการทำความสะอาดเป็นประจำ
- 2) ต้องเปลี่ยนผ้าปูที่นอน และอุปกรณ์ส่วนตัวสำหรับผู้มาเยือนทุกครั้งหรือมีผู้มาเยือนใหม่เข้ามาพัก
- 3) ต้องหมั่นกำจัดแมลงที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพอยู่เสมอ
- 4) เนื่องจากห้องน้ำจะเป็นห้องที่ผู้มาเยือนจะมาร่วมใช้ด้วย ดังนั้นต้องเตรียมอุปกรณ์ทำความสะอาดส่วนตัวสำหรับผู้มาเยือน (กรณีที่แขกมิได้มีการเตรียมมา) และจะต้องมีการทำความสะอาดเป็นประจำ
- 5) ต้องหมั่นดูแลสภาพแวดล้อมของบ้านพักอยู่เสมอ

๔ ห้องน้ำ (The Bathroom)

ห้องน้ำจะเป็นที่ ๆ ใช้ร่วมกันทั้งครอบครัวและนักท่องเที่ยว สิ่งสำคัญก็คือ ความสะอาด จะต้องมีการทำความสะอาดอยู่เป็นประจำและสม่ำเสมอ

๕ ความปลอดภัย

ความปลอดภัยถือว่าเป็นสิ่งสำคัญอีกประการหนึ่งที่นักท่องเที่ยวใช้เป็นองค์ประกอบในการตัดสินใจเดินทางเข้าร่วมกิจกรรมที่พักเชิงวัฒนธรรมลักษณะสัมผัสชนบท ดังนั้น ชมรม/กลุ่มมวลชนสมาชิก ควรมีการจัดมาตรการรักษาความปลอดภัย สำหรับเหตุการณ์ที่ไม่พึงประสงค์เกิดขึ้น เช่น การจัดอบรมให้กับสมาชิกของชุมชนในการให้การป้องกันอุบัติเหตุต่าง ๆ หรือการแก้ไขหากเกิดอุบัติเหตุ การขอความร่วมมือจากเจ้าหน้าที่ตำรวจ หรือองค์การบริหารท้องถิ่นที่รับผิดชอบในพื้นที่ การจัดตั้งเวรยามของชุมชน เป็นต้น ทั้งนี้เจ้าของบ้านจึงจะต้องมีหน้าที่ในการรักษาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของผู้มาเยือนด้วย

ทรัพย์สินของนักท่องเที่ยว

- 1) ต้องมีการดูแลและซ่อมแซมสิ่งของต่าง ๆ อยู่ตลอดเวลา อาทิ ประตู หน้าต่าง
- 2) ถ้าเห็นนักท่องเที่ยวไม่เก็บทรัพย์สินไว้ในที่ที่ปลอดภัย ต้องเข้าไปเตือน
- 3) ถ้านักท่องเที่ยวลืมทรัพย์สินไว้ในบ้านพักหรือที่อื่น ๆ ภายหลังจากการเดินทางกลับ เจ้าของบ้านควรเก็บไว้ใน ที่ที่ปลอดภัยและพยายามติดต่อเจ้าของเพื่อมารับคืน

ความปลอดภัยของที่พักร

- 1) สมาชิกในบ้านต้องสร้างความคุ้นเคยกับผู้มาเยือน เสมือนญาติสนิท และมีความรู้เรื่องสถานที่ในบ้านและชุมชนเป็นอย่างดี
- 2) สมาชิกในบ้านต้องหมั่นตรวจตรา ดูแลความเป็นระเบียบเรียบร้อยและความปลอดภัยภายในบ้าน
- 3) กุญแจที่สำคัญต้องได้รับการเก็บรักษาและดูแลเป็นอย่างดี
- 4) ทรัพย์สิน เงินสดต่างๆ ต้องเก็บไว้ในที่ที่ปลอดภัย
- 5) สมาชิกทุกคนต้องคำนึงถึงเรื่องความสำคัญของความปลอดภัยตลอดเวลา

๖ การกำหนดระเบียบและข้อปฏิบัติสำหรับนักท่องเที่ยว

วัฒนธรรม จารีต ประเพณี และความเชื่อ ของแต่ละชุมชนอาจแตกต่างกัน การกำหนดระเบียบและข้อปฏิบัติสำหรับนักท่องเที่ยว อาทิ การแต่งกาย การนอน การกำหนดเวลาการเข้าออกบ้านพัก จึงเป็นสิ่งสำคัญเพื่อป้องกันปัญหาที่ขัดต่อวัฒนธรรม จารีต ประเพณีและความเชื่อของชุมชน โดยนักท่องเที่ยวจะต้องยอมรับและปฏิบัติตาม ทั้งนี้ควรมีการชี้แจงในขั้นตอนการจองหรือลงทะเบียนการเข้าพัก กรณีที่นักท่องเที่ยวไม่สามารถปฏิบัติตามได้ ก็สามารถที่จะปฏิเสธการเข้าพักได้เช่นเดียวกัน

๗ การต้อนรับ (Reception)

คนไทยเป็นผู้มีจิตใจโอบอ้อมอารี เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ดังสำนวนสุภาษิตไทยที่ว่า "เป็นธรรมเนียมไทยแท้แต่โบราณ ใครมาถึงเรือนชานต้องต้อนรับ" การต้อนรับนักท่องเที่ยวคุณภาพดีจะทำให้นักท่องเที่ยวเกิดความรู้สึกอบอุ่น ควรมีการจัดพื้นที่ต้อนรับในลักษณะจุดศูนย์กลางของชุมชนเพื่อทำการต้อนรับ ลงทะเบียนการเข้าพัก หรือการให้ข้อมูลด้านการท่องเที่ยว โดยการต้อนรับอาจให้การต้อนรับนักท่องเที่ยวด้วยวัฒนธรรมประจำถิ่น เช่น ภาคอีสาน/เหนือ ต้อนรับด้วยการบายศรีสู่ขวัญ หรืออาจจะเป็นช่อดอกไม้ พวงมาลัยเล็ก ๆ ที่สามารถหาได้จากท้องถิ่นมอบให้กับนักท่องเที่ยว ก็จะเป็นการสร้างประทับใจได้เมื่อเริ่มเข้าสู่ชุมชน

๘ การจองที่พัก (Reservation)

การจองที่พักสามารถทำได้หลายวิธี อาทิ การจองทางไปรษณีย์ การจองทางโทรศัพท์ การจองผ่านระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ต การจองที่พักควรได้รับการตอบสนองโดยทันที เพื่อเป็นการยืนยันการเข้าพักของนักท่องเที่ยว และถ้ามีเวลา ผู้ประสานงานควรส่งรายละเอียดให้กับนักท่องเที่ยวเพื่อศึกษาก่อนการเข้าพัก ทั้งนี้ควรแจ้งข้อมูลรายละเอียด ให้การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย

ไทย (ททท.) สำนักงานในประเทศที่รับผิดชอบพื้นที่ ได้รับทราบเพื่อเป็นช่องทางการตลาดในการเผยแพร่ และประชาสัมพันธ์ข่าวสารให้นักท่องเที่ยวและผู้สนใจทั่วไปรับทราบได้

ขั้นตอนการจองห้องพัก มีดังนี้

- 1) จัดบ้านพักตามลำดับ
- 2) ตอบรับการจอง อาจจะมีการใช้ระบบการเรียกเก็บค่าบริการบางส่วน เพื่อเป็นการป้องกันการไม่เข้าพักของนักท่องเที่ยวตามกำหนดเวลา ดังนั้นควรชี้แจงระยะเวลาการยกเลิกเข้าพักให้กับนักท่องเที่ยวได้รับทราบด้วย
- 3) เก็บรักษาข้อมูลการจองสำหรับการลงทะเบียนเข้าพักต่อไป

๙ การลงทะเบียน (Registration)

ในธุรกิจโรงแรมที่พัก ผู้เข้าพักต้องลงทะเบียนเพื่อเป็นหลักฐานและอ้างอิงในอนาคต ส่วนในลักษณะที่พักสัมผัสวัฒนธรรมชนบท การลงทะเบียนอาจไม่ต้องเป็นรูปแบบเหมือนธุรกิจโรงแรม แต่ควรเป็นรูปแบบการเก็บข้อมูลแบบง่าย ๆ

ความสำคัญของการลงทะเบียน

- ทำให้เจ้าของบ้านทราบข้อมูลเกี่ยวกับนักท่องเที่ยว
- ช่วยในการจัดเตรียมบ้านพัก
- ทำให้ทราบวันออกจากที่พักของนักท่องเที่ยวแต่ละคน ข้อมูลนี้มีความจำเป็นเพราะจะทำให้ กลุ่ม/ชมรม สามารถวางแผนการเข้าพักของแขกในลำดับต่อ ๆ ไปได้
- เป็นข้อมูลการเข้าพักให้ผู้ดูแลรักษาความปลอดภัย สามารถตรวจสอบความเคลื่อนไหวของผู้ประพฤตินิยมหรือการหลบซ่อนของอาชญากรได้

ขั้นตอนการต้อนรับและลงทะเบียน

- ต้อนรับด้วยรอยยิ้มดูญาติมิตร แจกรายละเอียดค่าธรรมเนียมการเข้าพักและบริการต่าง ๆ ให้นักท่องเที่ยวทราบ
- ให้นักท่องเที่ยวกรอกรายละเอียดและลงชื่อในใบลงทะเบียนการเข้าพัก
- แจกรายละเอียดที่เป็นประโยชน์เกี่ยวกับข้อมูลของชุมชนและสภาพทั่วไป
- นำนักท่องเที่ยวไปยังบ้านพัก

๑๐ การบริการอาหาร

เนื่องจากนักท่องเที่ยวต้องพักกับเจ้าของบ้าน อาหารมื้อใดมื้อหนึ่งจึงมีความจำเป็นสำหรับนักท่องเที่ยว การนำเสนอรายการอาหารท้องถิ่นจึงเป็นเสน่ห์และทำให้นักท่องเที่ยวเกิดความประทับใจ มากกว่าการนำเสนอรายการอาหารเช่นเดียวกับโรงแรมหรือรีสอร์ท ดังนั้นการ

วางแผนจัดเตรียมอาหารจึงมีความจำเป็นเพื่อป้องกันข้อผิดพลาดระหว่างปริมาณอาหารและจำนวนนักท่องเที่ยว

การวางแผนจัดเตรียมอาหารจึงจำเป็นต้องพิจารณาจากปัจจัยหลาย ๆ ประการ ได้แก่

- ข้อมูลของนักท่องเที่ยว เช่น เชื้อชาติ ศาสนา
- งบประมาณในการจัดทำอาหาร
- ปัจจัยด้านฤดูกาล
- อาหารประจำท้องถิ่น
- จำนวนนักท่องเที่ยว

ภาคผนวก

สรุปผลการดำเนินงาน (กลุ่มชุดโครงการ)เพื่อการศึกษาต้นคว้าวิจัย

ข้อมูลทั่วไปตำบลนาหนองทุ่ม

ตำบลนาหนองทุ่ม อำเภอชุมแพ จังหวัดขอนแก่น ตั้งอยู่ทางทิศตะวันตกของจังหวัดขอนแก่น อยู่ห่างจากจังหวัดขอนแก่นเป็นระยะทาง 105 กิโลเมตร ตามทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 12 และ 201 (ถนนมลิวรรณ สายขอนแก่น – เลย)

ประวัติความเป็นมาของชุมชน

ประชาชนของตำบลนาหนองทุ่มส่วนใหญ่จะอพยพมาจากจังหวัดใกล้เคียงและจังหวัดอื่นๆ ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ได้แก่ จังหวัดมหาสารคาม จังหวัดชัยภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด จังหวัดกาฬสินธุ์ จังหวัดนครราชสีมา และจังหวัดสกลนคร โดยอพยพมาทำอาชีพการเกษตรปลูกพืชไร่ ได้แก่ ข้าวโพด ถั่วต่างๆ เนื่องจากพื้นที่ที่มีความอุดมสมบูรณ์ ต่อมาทางราชการได้ประกาศให้พื้นที่ ที่ใช้ในการปลูกพืชไร่เป็นเขตอุทยานแห่งชาติภูผาม่าน ทำให้มีการอพยพจากบริเวณดังกล่าวมาตั้งหมู่บ้านใหม่อยู่นอกเขตอุทยานแห่งชาติภูผาม่าน บางส่วนไปรวมกับหมู่บ้านดั้งเดิม ซึ่งตั้งอยู่ก่อนแล้วนอกเขตอุทยานฯ เดิมตำบลนาหนองทุ่ม ขึ้นกับตำบลโนนหัน อำเภอชุมแพ จังหวัดขอนแก่น และแยกจากตำบลโนนหัน เมื่อปี พ.ศ. 2506 มีทั้งหมด 15 หมู่บ้าน มีนายคำภู แพงไทย เป็นกำนันตำบลคนแรก และได้มีการขยายหมู่บ้านเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ จนเป็น 17 หมู่บ้าน ในปี พ.ศ. 2531 จึงได้แยกออกเป็น 2 ตำบล คือ ตำบลนาหนองทุ่ม มี 8 หมู่บ้าน และตำบลหนองเขียด มี 9 หมู่บ้าน จนถึงปัจจุบัน มีกำนันดำรงตำแหน่ง 5 คน คือ

1. นายภู	แพงไทย	ปี 2506 - 2525
2. นายลบ	หล้าบ้านโพน	ปี 2525 - 2529
3. นางศรีนวล	ศรีตรัย	ปี 2529 - 2535
4. นายบุญหนัก	โหนองบั้ง	ปี 2535 - 2549
5. นายสงกรานต์	พุทธวงษ์	ปี 2549

ปัจจุบันตำบลนาหนองทุ่มแบ่งเขตการปกครองออกเป็น 13 หมู่บ้าน ได้แก่ บ้านนาหนองทุ่ม หมู่ 1 และหมู่ 8 บ้านโนนทองกลาง หมู่ 2 บ้านห้วยอีเปาะ หมู่ 3 บ้านวังยาวใหญ่ หมู่ 4 บ้านโนนชาด หมู่ 5 บ้านโนนโก หมู่ 6 บ้านวังยาวน้อย หมู่ 7 บ้านน้อยพัฒนา หมู่ 9 บ้านสระแก้ว หมู่ 10 บ้านชำผักหนาม หมู่ 11 บ้านน้อยพรสวรรค์ หมู่ 12 และบ้านวังศักดิ์ หมู่ 13 มีการถือครองที่ดินทั้งหมดจำนวน 36,697 ไร่ เป็นพื้นที่การเกษตรจำนวน 30,065 ไร่ ดังรายละเอียดในตารางที่ 2.1 และรูปที่ 2.1

การแบ่งเขตการปกครองและการถือครองที่ดินพื้นที่ตำบลนาหนองทุ่ม

หมู่ที่	บ้าน	ตำแหน่ง (X)	ตำแหน่ง (Y)	ครัวเรือน ทั้งหมด	ประชากร	พื้นที่ถือครอง ทั้งหมด (ไร่)	ครัวเรือน เกษตรกร	พื้นที่ การเกษตร (ไร่)
1	นาหนองทุ่ม	179162	1846018	262	869	2,187	77	1,730
2	โนน ทองหลาง	178145	184444	101	359	2,284	62	1,490
3	หัวอี่เปาะ	176456	1845519	83	296	2,814	40	1,967
4	วังยาวใหญ่	175708	1849107	227	678	612	110	500
5	โนนชาด	179162	1846805	337	1,065	4,064	110	3,834
6	โนนโก	176974	1847419	372	773	3,125	68	2,530
7	วังยวน้อย	174672	1849702	327	1,257	2,215	179	1,918
8	นาหนองทุ่ม	179066	1845442	166	639	2,175	68	1,859
9	น้อยพัฒนา	174691	1851506	190	710	4,118	71	3,758
10	สระแก้ว	177377	1849491	115	460	3,635	76	3,540
11	ซำผักหนาม	176936	1854845	170	585	3,437	85	2,388
12	น้อย พรสวรรค์	181135	1848148	199	820	5,081	60	3,689
13	วังศักดิ์	175709	1849107	124	509	950	100	862
				1,757	9,020	36,697	1,104	30,065

เขตตำบลนาหนองทุ่ม ทิศเหนือติดตำบลผานกเค้า อำเภอภูกระดึง จังหวัดเลย ทิศตะวันตกติดกับตำบลห้วยม่วงและตำบลภูผาม่าน อำเภอภูผาม่าน ทิศใต้ติดกับตำบลหนองเขียด อำเภอชุมแพ ทิศตะวันออกติดกับตำบลภูห่านและตำบลดงลาน อำเภอสีชมพู จังหวัดขอนแก่น ครอบคลุมพื้นที่ 173 ตารางกิโลเมตร (108,000 ไร่)

สภาพภูมิประเทศ

จากแผนที่ภูมิประเทศมาตราส่วน 1: 50,000 ซึ่งจัดทำโดยกรมแผนที่ทหาร ปี พ.ศ. 2535 จำนวน 4 ราวาง ได้แก่ ราวาง 5342 – I (อำเภอภูกระดึง) , ราวาง 5342 – II (อำเภอคอนสาร) , ราวาง 5342 – III (อำเภอชุมแพ) , ราวาง 5342 – IV (อำเภอสีชมพู) สภาพพื้นที่ของตำบลนาหนองทุ่ม สามารถจำแนกออกได้ดังนี้

1) เขตพื้นที่ภูเขา อยู่ทางตอนเหนือของพื้นที่ พื้นที่ส่วนใหญ่เป็นภูเขาหินปูนในเขตอุทยานแห่งชาติภูผาม่านและป่าสงวนดงลาน มีพื้นที่คิดเป็นร้อยละ 25.86 ของพื้นที่ตำบลหรือประมาณ 26,431 ไร่ มีระดับภูมิประเทศ 500 – 896 เมตร เหนือระดับน้ำทะเลปานกลาง (ม.รทก.) ในเขต

อุทยานแห่งชาติภูผาม่าน มีภูเขาที่สำคัญได้แก่ ผานกเค้า(Pha Nok Khao) ภูถ้ำปู่(Phu Thampu) ภูสามยอด(Phu Sam Yot) ภูซำมึงเหลิ้ม (Phu Sum Ngu Luam) เขาสามยอด(Khao Sam Yot) ผากว้าง(Pha Khwang) ภูผักหนาม(Phu Phak Nam) ผาชำคูน(Pha Sam Khun) ผาดอกจิก(Pha Dok Chik) โดยจุดที่สูงที่สุดอยู่ที่ยอดของผานกเค้า มีความสูง 896 ม.รทก. และในเขตป่าสงวนแห่งชาติดงลาน มีภูเขาที่สำคัญได้แก่ ผายาว(Pha Yao) ผาคันทุ้ง(Pha Khan Thung) ผาน้อย(Pha Noi) ภูซำห้วยปลวก(Phu Sam Hua Puang) ภูซองลาน(Phu Song Lan) ภูผาพวง(Phu Pha Phung) ภูธรรมเนียม(Phu Thamniam) ภูผักเนา(Phu Phak Nao) ภูฮวก(Phu Huak)

2) เขตพื้นที่ลูกคลื่นลอนลาดชัน เป็นพื้นที่หุบเขา อยู่บริเวณบ้านชำผักหนาม พื้นที่ทั้งหมดอยู่ในเขตอุทยานแห่งชาติภูผาม่าน มีระดับภูมิประเทศ 300 – 500 ม.รทก. ครอบคลุมพื้นที่ประมาณ 3,000 ไร่

3) เขตพื้นที่ลูกคลื่นลอนลาด อยู่บริเวณตอนกลางของพื้นที่ บางส่วนอยู่ในเขตอุทยานแห่งชาติภูผาม่าน และบางส่วนเป็นพื้นที่การเกษตรและที่อยู่อาศัย มีระดับภูมิประเทศ 250 – 300 ม.รทก. ครอบคลุมพื้นที่ประมาณ 60,000 ไร่ ซึ่งเป็นพื้นที่ส่วนใหญ่ของพื้นที่

4) เขตพื้นที่ราบ อยู่บริเวณตอนใต้ของพื้นที่ เป็นพื้นที่การเกษตรและที่อยู่อาศัย มีระดับภูมิประเทศ 230 – 250 ม.รทก. ครอบคลุมพื้นที่ประมาณ 13,000 ไร่ ส่วนใหญ่เป็นพื้นที่นา และพื้นที่บริเวณริมลำห้วยต่างๆ ได้แก่ ลำห้วยตากว่าง ลำห้วยทราย ลำห้วยแย้ ลำห้วยชำแคน ลำห้วยหินลาด และลำห้วยแงะ

อุทกวิทยา

พื้นที่ลุ่มน้ำย่อย

พื้นที่ตำบลนาหนองทุ่มอยู่ในกลุ่มลุ่มน้ำย่อยลำน้ำเชิญส่วนที่ 3 และลุ่มน้ำย่อยลำน้ำพองตอนบนส่วนที่ 2 ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

1) พื้นที่ลุ่มน้ำย่อยลำน้ำเชิญส่วนที่ 3 มีลำน้ำที่สำคัญ 2 สาย ได้แก่ ห้วยทรายและลำห้วยแย้ ไหลจากทิศเหนือไปได้ โดยลำห้วยทรายเป็นขอบเขตทางทิศตะวันตก รับน้ำจากห้วยตากว่าง ซึ่งมีต้นน้ำจากอุทยานแห่งชาติภูผาม่าน ส่วนห้วยแย้ อยู่ทางทิศตะวันออกของพื้นที่ รับน้ำจากห้วยชำแคน ห้วยชำปลาก้าง ห้วยหินลาด ห้วยแงะ และห้วยแงะน้อย ซึ่งมีต้นน้ำจากอุทยานแห่งชาติภูผาม่านเช่นกัน ครอบคลุมพื้นที่ประมาณ 128 ตร.กม. (80,000 ไร่)

2) พื้นที่ลุ่มน้ำย่อยลำน้ำพองตอนบนส่วนที่ 2 อยู่ตอนเหนือของพื้นที่ มีลำน้ำที่สำคัญ คือ ห้วยหมี่ ครอบคลุมพื้นที่ประมาณ 45 ตร.กม. (28,000 ไร่)

ภูมิอากาศ

1) ประเภทภูมิอากาศ

ตำบลนาหนองทุ่มตั้งอยู่ในเขตภูมิประเทศแบบชุ่มชื้นสลับแล้ง (Wet and dry climate) หรือภูมิอากาศแบบทุ่งหญ้า เมืองร้อน (Tropical Grassland) หรือภูมิอากาศแบบซาวันนา (Savanna climate) แต่เนื่องจากอยู่ในเขตมรสุมจึงมีปริมาณความชื้นมากกว่าภูมิอากาศแบบซาวันนา โดยทั่วไป

2) ฤดูกาล

เนื่องจากตำบลนาหนองทุ่มตั้งอยู่ในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบนจึงได้รับอิทธิพลจากมรสุมตามฤดูกาล ดังนี้คือ

2.1) ลมมรสุมตะวันตกเฉียงใต้ พัดจากทิศตะวันตกเฉียงใต้ และทิศใต้เป็นส่วนใหญ่ ซึ่งนำความชุ่มชื้นและทำให้เกิดฝนตกทั่วไป อยู่ระหว่างเดือนพฤษภาคมถึงเดือนตุลาคม

2.2) ลมมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือพัดจากประเทศจีน ทำให้สภาพอากาศหนาวเย็นและแห้งแล้ง อยู่ระหว่างเดือนพฤศจิกายนถึงเดือนกุมภาพันธ์

จากอิทธิพลของลมมรสุมดังกล่าว ทำให้แบ่งฤดูกาลออกได้ 3 ฤดูคือ

(1) ฤดูฝน เริ่มจากกลางเดือนพฤษภาคมถึงกลางเดือนตุลาคม เป็นช่วงที่ลมมรสุมตะวันตกเฉียงใต้พัดปกคลุมประเทศไทย ร่องความกดอากาศที่พัดผ่านบริเวณภาคใต้จะเคลื่อนมาพัดผ่านประเทศไทยตอนบน ทำให้มีฝนตกชุกและนอกจากนี้ยังมีพายุดีเปรสชันที่เคลื่อนมาจากทะเลจีนใต้ทางอ่าวตังเกี๋ยผ่านประเทศเวียดนามเข้ามา

(2) ฤดูร้อน เริ่มจากกลางเดือนกุมภาพันธ์ถึงกลางเดือนพฤษภาคม ช่วงนี้จะมีอากาศร้อนอบอ้าวและอากาศร้อนมากในเดือนเมษายน

(3) ฤดูหนาว เริ่มจากกลางเดือนตุลาคมถึงกลางเดือนกุมภาพันธ์ ได้รับอิทธิพลจากลมมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือ โดยความกดอากาศจากประเทศจีนแผ่ดินใหญ่ ซึ่งความหนาวเย็นจะแผ่ปกคลุมทำให้มีอากาศหนาวเย็นและแห้งแล้ง

3) อุณหภูมิ

ส่วนใหญ่ของพื้นที่ตำบลเป็นป่าและภูเขาที่มีอยู่ในเขตอุทยานแห่งชาติภูผาม่านและเขตป่าสงวนแห่งชาติดงลาน อากาศจะร้อนอบอ้าวในฤดูร้อน และหนาวเย็นในฤดูหนาว ข้อมูลปี 2542 – 2546 (รวม 5 ปี) พบว่าอุณหภูมิสูงสุดเฉลี่ย 33.41 องศาเซลเซียส อุณหภูมิต่ำสุดเฉลี่ย 19.80 องศาเซลเซียส อุณหภูมิเฉลี่ย 26.60 องศาเซลเซียส (ภาคผนวก ก1)

4) ปริมาณน้ำฝนและจำนวนวันฝนตก

จากสถิติปริมาณน้ำฝนของสถานีตรวจอากาศที่ตั้งอยู่ในตำบลนาหนองทุ่ม อำเภอชุมแพ จังหวัดขอนแก่น ได้แก่สถานีตรวจอากาศศูนย์ควบคุมไฟป่าที่ 23 (ขอนแก่น) พบว่าปริมาณ

น้ำฝนเฉลี่ยปี พ.ศ. 2531 – 2547 (รวม 17 ปี) มีปริมาณฝนตกเฉลี่ย 1,275 มิลลิเมตร โดยปริมาณน้ำฝนในช่วงฤดูฝนมีค่า 1,105 มิลลิเมตร และในช่วงฤดูแล้งมีค่า 170 มิลลิเมตร (ตั้งภาคผนวก ก4)

5) ความชื้นสัมพัทธ์

ความชื้นสัมพัทธ์ข้อมูลปี พ.ศ. 2531 – 2547 (รวม 17 ปี) เฉลี่ยตลอดปีมีค่าประมาณ 70. เปอร์เซ็นต์ โดยความชื้นสัมพัทธ์เฉลี่ยในช่วงฤดูฝน (พ.ค. – ต.ค.) มีค่าเฉลี่ยประมาณ 70.3 เปอร์เซ็นต์ และในช่วงฤดูแล้ง (พ.ย. – เม.ย.) มีค่าเฉลี่ยประมาณ 69.9 เปอร์เซ็นต์ (ตั้งภาคผนวก ก2)

6) ปริมาณน้ำท่า

ปริมาณน้ำท่าบริเวณพื้นที่ตำบลนาหนองทุ่ม วิเคราะห์จากสถานีวัดน้ำท่าในลำน้ำเชิญที่บ้านท่าเตื่อ(041304) อำเภอชุมแพ จังหวัดขอนแก่น (พิกัด 193500 mE , 1825600 mN เขต 48) มีพื้นที่รับน้ำ 1,500 ตารางกิโลเมตร พบว่าในช่วงปี พ.ศ. 2521 – 2542 (รวม 19 ปี) ปริมาณน้ำท่าเฉลี่ยรายปี 277 มิลลิเมตร โดยปริมาณน้ำท่าเฉลี่ยในช่วงฤดูฝนมีค่า 226 มิลลิเมตร และในช่วงฤดูแล้งมีค่า 51 มิลลิเมตร (ตั้งภาคผนวก ก5)

การใช้ที่ดิน

การใช้ที่ดินตำบลนาหนองทุ่มส่วนใหญ่เป็นพื้นที่ป่าไม้ในเขตอุทยานแห่งชาติภูผาม่านและป่าสงวนแห่งชาติดงลาน ครอบคลุมพื้นที่ 65,495 ไร่ ส่วนการถือครองที่ดินของตำบลนาหนองทุ่มทั้งหมดจำนวน 36,697 ไร่ แบ่งเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่ พื้นที่การเกษตร พื้นที่ที่อยู่อาศัย และพื้นที่อื่นๆ (ตั้งตารางที่ 2.2 และรูปที่ 2.1 , 2.2) และมีรายละเอียดดังนี้

1) พื้นที่การเกษตรในพื้นที่ตำบลนาหนองทุ่มจำนวน 30,065 ไร่ แบ่งเป็น 6 ประเภท ดังนี้

1.1) พื้นที่นาข้าว อยู่บริเวณพื้นที่ลุ่มทั่วไป ครอบคลุมพื้นที่ 17,462 ไร่

1.2) พื้นที่ปลูกพืชไร่อายุยาว ได้แก่ อ้อยโรงงาน ครอบคลุมพื้นที่ 2,748 ไร่ ส่วนใหญ่อยู่ในเขตสระแก้ว หมู่ที่10

1.3) พื้นที่ปลูกพืชไร่อายุสั้น ได้แก่ ถั่วเหลือง และข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ครอบคลุมพื้นที่ 1,286 ไร่ โดยพื้นที่ปลูกถั่วเหลืองมากที่สุดอยู่ในเขตบ้านน้อยพัฒนา หมู่ที่9 และพื้นที่ปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์มากที่สุดอยู่ในเขตบ้านชำผักหนาม หมู่ที่11

1.4) พื้นที่ปลูกพืชผัก ได้แก่ พริก ครอบคลุมพื้นที่ 115 ไร่

1.5) พื้นที่ปลูกไม้ผล ได้แก่ ลำไย ส้มโอ และฝรั่ง ครอบคลุมพื้นที่ประมาณ 2,661 ไร่

1.6) พื้นที่ปลูกไม้เศรษฐกิจ ได้แก่ ไม้สัก ไม้ยูคาลิปตัส ครอบคลุมพื้นที่ประมาณ 5,793 ไร่ ส่วนใหญ่อยู่ในเขตบ้านน้อยพรสวรรค์ หมู่ที่12 บ้านโนนชาด หมู่ที่5 บ้านน้อยพัฒนา หมู่ที่9 และบ้านโนนโก หมู่ที่6

2) พื้นที่ที่อยู่อาศัย ครอบคลุมพื้นที่ประมาณ 1,674 ไร่

3) พื้นที่อื่นๆ ได้แก่ พื้นที่สาธารณะ พื้นที่แหล่งน้ำ และพื้นที่หินโผล่ ครอบคลุมพื้นที่ประมาณ 4,958 ไร่

การใช้ที่ดินตำบลนาหนองทุ่ม

หมู่ที่	บ้าน	พื้นที่ถือครอง (ไร่)	พื้นที่การเกษตร (ไร่)							ที่อยู่อาศัย (ไร่)	อื่นๆ (ไร่)
			นาข้าว	พืชไร่อายุสั้น	พืชไร่อายุยาว	พืชผัก	ไม้ผล	ไม้เศรษฐกิจ	รวม		
1	นาหนองทุ่ม	2,187	1,550	0	0	0	180	0	1,730	150	307
2	โนนทองกลาง	2,284	1,350	0	0	0	140	0	1,490	180	614
3	ห้วยอีเปาะ	2,814	1,364	115	0	0	248	240	1,967	200	647
4	วังยาวใหญ่	612	400	80	0	20	0	0	500	110	0
5	โนนชาด	4,064	2,230	48	0	0	218	1,338	3,834	150	80
6	โนนโก	3,125	1,185	225	0	0	130	990	2,530	84	511
7	วังยาวน้อย	2,215	1,640	125	118	35	0	0	1,918	195	102
8	นาหนองทุ่ม	2,175	1,008	465	0	0	386	0	1,859	202	114
9	น้อยพัฒนา	4,118	1,880	315	365	0	198	1,000	3,758	76	284
10	สระแก้ว	3,635	1,960	780	0	0	280	520	3,540	65	30
11	ชำผักหนาม	3,437	840	262	583	25	678	0	2,388	155	894
12	น้อยพรสวรรค์	5,081	1,578	348	0	0	58	1,705	3,689	137	1,255
13	วังศักดิ์	950	650	20	50	0	182	0	862	88	0
	รวม	36,697	17,635	2,783	1,116	80	2,698	5,793	29,203	1,792	4,838

ระบบการเพาะปลูก

จากรายงานของสำนักงานเกษตรอำเภอชุมแพ (2547) พบว่า ระบบการเพาะปลูกพืชในพื้นที่ตำบลนาหนองทุ่ม สามารถแบ่งออกได้เป็น 4 แบบ ได้แก่

- 1) ระบบการเพาะปลูกพืชเดี่ยว (Mono cropping) ได้แก่ ข้าวนาปี อ้อยโรงงาน ไม้ผล (ลำไย ฝรั่งและอื่นๆ) ไม้ยืนต้น(ไม้สัก) ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ถั่วเหลืองถั่วฝัก พืชหญ้าเลี้ยงสัตว์
- 2) ระบบการเพาะปลูกพืชแซม (Row intercropping) จะมีไม้ผลเป็นพืชหลักและแซมด้วยพืชไร่ ได้แก่ ลำไยแซมด้วยข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ หรือลำไยแซมด้วยถั่วเหลือง
- 3) ระบบการปลูกพืชหมุนเวียน (Crop rotation) จะมีข้าวนาปีเป็นพืชหลักในฤดูฝน ตามด้วยพืชไร่ หรือพืชผัก ได้แก่ ข้าวนาปี-ถั่วฤดูแล้ง หรือข้าวนาปี-พืชผักฤดูแล้ง
- 4) ระบบไร่นาผสม (Mixed farm) เป็นการทำการเกษตรหลายอย่างเพื่อตอบสนองต่อการบริโภคในครัวเรือน ตามแนวทางเศรษฐกิจแบบพอเพียง ลดความเสี่ยงของราคาที่ไม่แน่นอน และความแปรปรวนของสภาพดินฟ้าอากาศ ซึ่งสามารถดำเนินการได้ทั้งในที่ลุ่ม และที่ดอน โดยพื้นที่ไร่นาสวนผสมจะมีแหล่งน้ำในไร่นาอย่างพอเพียง

ลักษณะของดินที่ทำการเกษตรกรรมพื้นที่ตำบลนาหนองทุ่ม ตามรายงานของสำนักงานเกษตรอำเภอชุมแพ (2547) สามารถจำแนกออกเป็น 4 ลักษณะ (ดังรูปที่ 2.2) ดังนี้

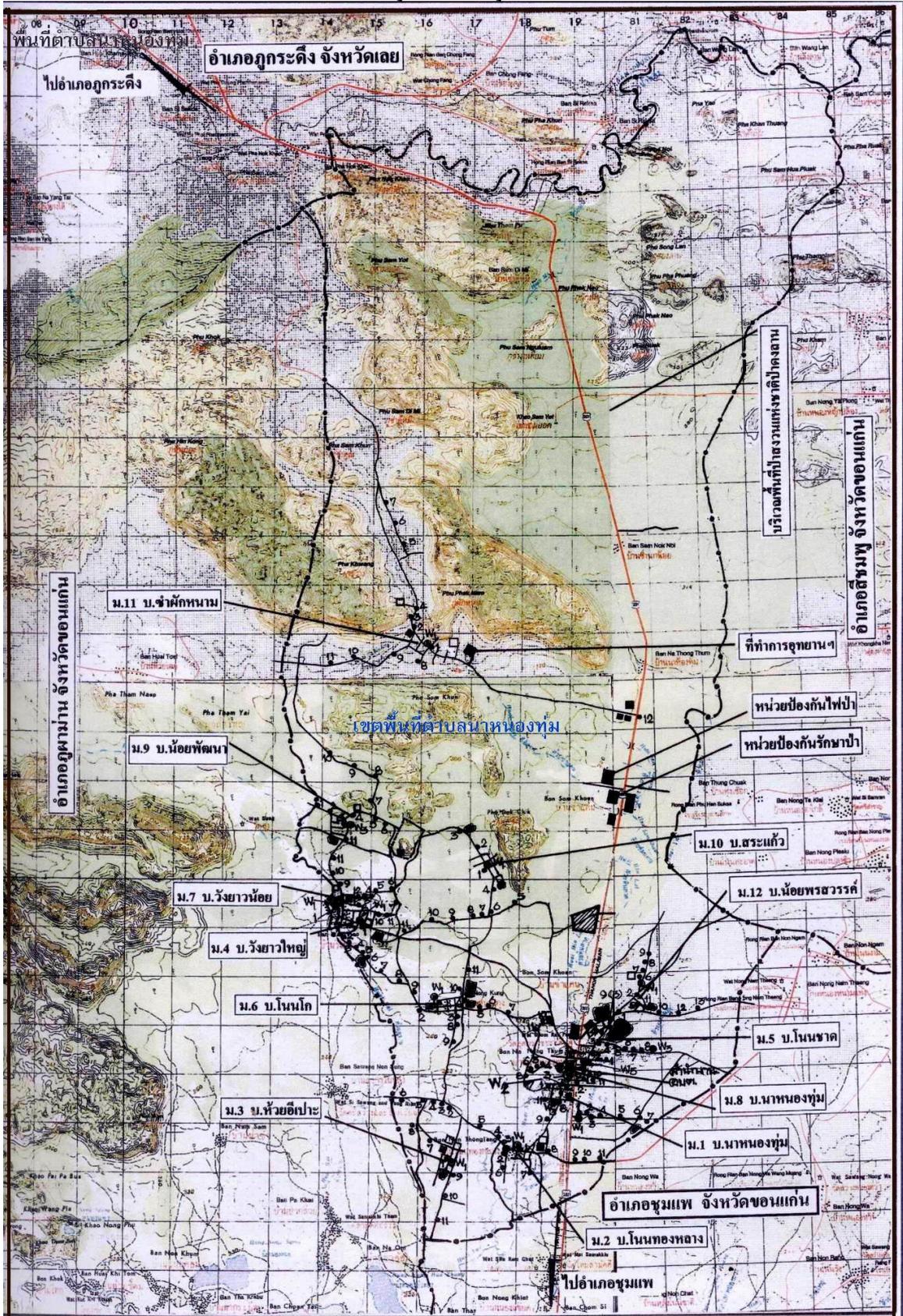
- 1) พื้นที่ราบลุ่ม ระบบปลูกพืชเป็นการปลูกพืชเดี่ยว โดยจะปลูกข้าวนาปี
- 2) พื้นที่ราบลุ่ม ที่มีแหล่งน้ำธรรมชาติระบบปลูกพืชเป็นการปลูกพืชหมุนเวียน โดยจะปลูกข้าวเป็นพืชหลักในฤดูฝน ตามด้วยถั่วเหลืองหรือพืชผักในฤดูแล้ง
- 3) พื้นที่ราบลุ่ม ที่มีแหล่งน้ำในไร่นา ระบบปลูกพืชเป็นไร่นาสวนผสม ทั้งแบบการปลูกพืช
- 4) พื้นที่ดอน มีระบบปลูกพืชทั้งแบบการปลูกพืชเดี่ยว การปลูกพืชแซม และทุ่งหญ้าเลี้ยงสัตว์ ซึ่งรายละเอียดดังนี้

4.1) ระบบปลูกพืชเดี่ยว จะปลูกไม้ผล (ลำไย ฝรั่งและอื่นๆ) ไม้เศรษฐกิจ (ไม้สัก) พืชไร่อายุยาว (อ้อยโรงงาน) พืชไร่อายุสั้น (ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์และถั่วเหลือง)

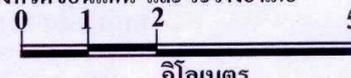
4.2) ระบบการปลูกพืชแซม พืชหลักเป็นไม้ผล (ลำไย) ตามด้วยพืชไร่อายุสั้น (ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์หรือถั่วเหลือง)

4.3) ทุ่งหญ้าเลี้ยงสัตว์ สำหรับเลี้ยงโคและกระบือ

เขตพื้นที่ตำบลนาหนองทุ่ม อำเภอูมแพ จังหวัดขอนแก่น

แผนที่ภูมิประเทศ ราววงอำเภอภูกระดึงจังหวัดเลย อำเภอสีมทุมและอำเภอูมแพ จังหวัดขอนแก่น และ ราววงอำเภอคอนสารจังหวัดชัยภูมิ มาตรฐาน 1 : 200,000 บริเวณพื้นที่โครงการ

แหล่งน้ำในพื้นที่ตำบลนาหนองทุ่ม

1) แหล่งน้ำผิวดิน

น้ำผิวดินตำบลนาหนองทุ่ม มีแหล่งน้ำผิวดินที่เป็นแหล่งน้ำธรรมชาติ ดังนี้

1.1 ห้วยทราย (Hauisai) เป็นลำห้วยที่เกิดจากลำห้วยที่อยู่ทางด้านทิศเหนือของตำบล และลำห้วยหมากเน่งที่อยู่ในเขตอำเภอภูผาม่าน ลำห้วยทั้ง 2 เป็นลำห้วยที่อยู่ในเขตอุทยานแห่งชาติภูผาม่าน ลำห้วยทรายมีความยาวประมาณ 10 กิโลเมตร ไหลสู่ตำบลนาหนองทุ่มทางด้านทิศตะวันตกโดยไหลลงสู่ลำน้ำเชิญในเขตตำบลหนองเจียด ซึ่งอยู่ทางด้านทิศใต้ของตำบล หมู่บ้านที่ลำห้วยทรายไหลผ่านมีจำนวน 7 หมู่บ้าน ได้แก่ บ้านน้อยพัฒนา หมู่ที่ 9 บ้านวังยาวน้อย หมู่ที่ 7 บ้านวังยาวใหญ่ หมู่ที่ 4 บ้านโนนโก หมู่ที่ 6 และบ้านห้วยอีเปาะ หมู่ที่ 3 ลำห้วยทรายเป็นลำห้วยธรรมชาติที่มีน้ำตลอดปี สามารถใช้เพื่อการเกษตรทั้งในฤดูฝนและฤดูแล้ง นอกจากนี้ลำห้วยทรายยังมีแหล่งน้ำผุดเป็นแหล่งท่องเที่ยวสำคัญของตำบลและยังเป็นเส้นแบ่งเขตอำเภอชุมแพ กับอำเภอภูผาม่าน

1.2 ห้วยแย้ (Hauai Yai) เป็นลำห้วยที่เกิดจากภูเขาและป่าในเขตอุทยานแห่งชาติภูผาม่านและป่าสงวนแห่งชาติดงลาน ความยาวประมาณ 12 กิโลเมตร อยู่ทางทิศตะวันออกเฉียงเหนือของตำบล ไหลลงสู่ลำห้วยหินลาด ซึ่งอยู่ทางด้านทิศใต้ หมู่บ้านที่ลำห้วยแย้ไหลผ่านมีจำนวน 4 หมู่บ้าน ได้แก่ บ้านโนนชาด หมู่ที่ 5 บ้านนาหนองทุ่ม หมู่ที่ 1,8 และบ้านโนนทองกลาง หมู่ที่ 2

1.3 ห้วยชำแคน (Hauai Sam Khaen) เป็นลำห้วยที่เกิดจากภูเขาและในเขตอุทยานแห่งชาติภูผาม่านและป่าสงวนแห่งชาติดงลาน มีความยาวประมาณ 7 กิโลเมตร อยู่ทางด้านทิศเหนือของตำบล ไหลลงสู่ลำห้วยแย้ทางด้านทิศตะวันออกเฉียงใต้

1.4 ห้วยชำปลาก้าง (Hauai Sam Plakang) เป็นลำห้วยที่เกิดจากภูเขาและในเขตอุทยานแห่งชาติภูผาม่านและป่าสงวนแห่งชาติดงลาน มีความยาวประมาณ 2 กิโลเมตร อยู่ทางด้านทิศตะวันออกเฉียงเหนือของตำบล ไหลลงสู่ลำห้วยชำแคนทางด้านทิศใต้

1.5 ห้วยตากว่าง (Hauai Ta Kwang) เป็นลำห้วยที่เกิดจากภูเขาและป่าบริเวณผากว่าง ภูชำผักหนาม และผาชำคูณในเขตอุทยานแห่งชาติภูผาม่าน มีความยาวประมาณ 15 กิโลเมตร อยู่ทางด้านทิศเหนือของตำบล ไหลลงสู่ลำห้วยทรายทางด้านทิศใต้

1.6 ห้วยหมี่ (Hauai Mi) เป็นลำห้วยที่เกิดจากภูเขาและในเขตอุทยานแห่งชาติภูผาม่านและป่าสงวนแห่งชาติดงลาน มีความยาวประมาณ 6 กิโลเมตร ไหลลงสู่ลำน้ำพองทางด้านทิศเหนือของตำบล

1.7 ห้วยหินลาด (Hauai Hin Lat) เป็นลำห้วยที่เกิดจากภูเขาและในเขตอุทยานแห่งชาติภูผาม่านและป่าสงวนแห่งชาติดงลาน นอกจากนี้ยังรับน้ำจากลำห้วยสาขา ได้แก่ ลำห้วยชำแคน ลำห้วยแย้ มีความยาวประมาณ 11 กิโลเมตร อยู่ทางด้านทิศตะวันออกของตำบล ไหลลงสู่ลำห้วยแย้โดยผ่านบ้านโนนชาด หมู่ที่ 5 บ้านนาหนองทุ่ม หมู่ที่ 8

1.8 ห้วยแ่งน้อย (Hauì Ngae Noi) เป็นลำห้วยที่เกิดจากป่าสงวนแห่งชาติดงลาน มีความยาวประมาณ 12 กิโลเมตร อยู่ทางด้านทิศตะวันออกของตำบล ไหลลงสู่ลำห้วยแ่งทางด้านทิศใต้ โดยผ่านบ้านน้อยพรสวรรค์ หมู่ที่ 12 บ้านโนนชาด หมู่ที่ 5 บ้านนาหนองทุ่ม หมู่ที่ 8 และหมู่ที่ 1

1.9 ห้วยแ่ง (Hauì Ngae) เป็นลำห้วยเดียวกันกับห้วยหินลาด มีความยาวประมาณ 6 กิโลเมตร อยู่ทางด้านทิศใต้ของตำบล ไหลลงสู่หนองแวงในตำบลหนองเขียดด้านทิศใต้

2) แหล่งน้ำผุด

จากการสำรวจภาคสนาม พื้นที่ตำบลนาหนองทุ่ม โดย ร่วมกับเจ้าหน้าที่จากองค์การบริหารส่วนตำบลนาหนองทุ่ม สำรวจแหล่งน้ำผุดในพื้นที่ตำบลนาหนองทุ่ม จำนวน 8 จุด (ดังรูปที่ 3.1) ดังนี้

1) น้ำผุดที่หน้าฝายกั้นห้วยซ้อ เป็นแหล่งน้ำผุดที่มีขนาดใหญ่ที่สุด จากการวัดอัตราการไหลของน้ำผุดโดยใช้ฝายตัววี (V-Notch Weir) พบว่า น้ำผุดแหล่งนี้มีอัตราการไหลมากกว่า 54 ลบ.ม./ชม.

2) น้ำผุดที่ทิศเหนือของบ้านน้อยพัฒนา หมู่ที่ 9 (พิกัด 813356 mE, 1853020 mN เขต 47) มีระดับภูมิประเทศประมาณ 290 เมตรเหนือระดับน้ำทะเลปานกลาง (ม.รทก.) พบน้ำผุดในพื้นที่นาข้าว อยู่ใกล้ภูเขา ดินในพื้นที่นาเป็นดินเหนียวสีดำ คาดว่ารองรับด้วยหินปูนของหมวดหินผานกเค้า ซึ่งประกอบด้วยหินปูนสีเทา ลักษณะชั้นค่อนข้างหนาถึงหนามาก หินเชิร์ตสีดำ มีลักษณะเป็นก้อนหรือชั้นบาง และหินดินดานชั้นบางแทรกสลับ

3) น้ำผุดที่ทิศเหนือของบ้านน้อยพัฒนา หมู่ที่ 9 (พิกัด 813728 mE, 1853026 mN เขต 47) มีระดับภูมิประเทศประมาณ 295 เมตรเหนือระดับน้ำทะเลปานกลาง (ม.รทก.) พบน้ำผุดในพื้นที่การเกษตร ดินในพื้นที่การเกษตรเป็นดินเหนียวสีดำ พบหินโพลีสีน้ำตาลแกมแดง คาดว่าเป็นหมวดหินห้วยหินลาด จากการวัดอัตราการไหลของน้ำผุดโดยใช้ฝายตัววี (V-Notch Weir) พบว่า น้ำผุดแหล่งนี้มีอัตราการไหล 5 ลบ.ม./ชม.

4) น้ำผุดที่ทิศเหนือของบ้านน้อยพัฒนา หมู่ที่ 9 (พิกัด 813728 mE, 1853026 mN เขต 47) มีระดับภูมิประเทศประมาณ 315 เมตรเหนือระดับน้ำทะเลปานกลาง (ม.รทก.) พบน้ำผุดในลำห้วยเล็กๆ แล้วไหลลงสู่ห้วยตากว่าง โดยในบริเวณใกล้เคียงเป็นพื้นที่ปลูกอ้อย

5) น้ำผุดที่ทิศเหนือของบ้านน้อยพัฒนา หมู่ที่ 9 (พิกัด 813331 mE, 1854068 mN เขต 47) มีระดับภูมิประเทศประมาณ 320 เมตรเหนือระดับน้ำทะเลปานกลาง (ม.รทก.) พบน้ำผุดในสระน้ำบริเวณที่ลาดเชิงเขา ไหลล้นลงลำห้วยเล็ก แล้วไหลลงสู่ห้วยตากว่าง โดยบริเวณใกล้เคียงเป็นพื้นที่ปลูกอ้อย ดินเป็นดินเหนียวมีสีดำ คาดว่าเกิดจากการสลายตัวของหินปูน และชั้นหินแข็งที่รองรับเป็นหมวดหินห้วยหินลาด

6) น้ำผุดที่อุทยานแห่งชาติภูผาม่าน (พิกัด 816795 mE, 1854963 mN เขต 47) มีระดับภูมิประเทศประมาณ 350 เมตรเหนือระดับน้ำทะเลปานกลาง(ม.รทก.) พบน้ำผุดที่อ่างเก็บน้ำ ในบริเวณที่ทำการอุทยานแห่งชาติภูผาม่านอยู่ใกล้กับภูผักหนามซึ่งเป็นภูเขาหินปูนของหมวดหินผานกเค้า

7) น้ำผุดชาแคน ที่ศาลเจ้าปู่ (พิกัด 819368 mE, 1851953 mN เขต 47) มีระดับภูมิประเทศประมาณ 285 เมตรเหนือระดับน้ำทะเลปานกลาง(ม.รทก.) พบน้ำผุดในลำห้วยชาแคน คาดว่าจุดนี้รองรับด้วยหินปูนของหมวดหินผานกเค้า และมีบางแห่งที่น้ำในลำห้วยมุดหายไปใต้ดิน ซึ่งคาดว่าน่าจะมีโพรงหินปูนอยู่ด้านล่าง

8) น้ำผุดห้วยทรายทอง (พิกัด 819368 mE, 1851953 mN เขต 47) มีระดับภูมิประเทศประมาณ 250 เมตรเหนือระดับน้ำทะเลปานกลาง(ม.รทก.) พบน้ำผุดในลำห้วยทราย คาดว่าจุดนี้รองรับด้วยหินทรายของหมวดห้วยหินลาดชันบาง และมีหินปูนของหมวดหินผานกเค้ารองรับอยู่ด้านล่าง โดยน้ำใต้ดินไหลตามรอยแตกหรือโพรงหินปูนแล้วมาโผล่ในจุดดังกล่าว

ภาคผนวก

กิจกรรม

สรุปผลการดำเนินงาน (กลุ่มชุดโครงการ)เพื่อการศึกษาค้นคว้าวิจัย

กำหนดการ

โครงการอบรมและปลูกจิตสำนึกด้านการท่องเที่ยวเชิงนิเวศและการอนุรักษ์ ตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง

สถานที่จัดอบรม : ที่ทำการ อบต.นาหนองทุ่ม อ.ชุมแพ จ.ขอนแก่น

กลุ่มผู้เข้าอบรม : ชาวบ้านอบต.นาหนองทุ่ม จำนวน 30-40 คน

วันศุกร์ที่ 6 สิงหาคม 2553

- 8.30 – 8.40 น. เปิดงานและชี้แจงการอบรม
- 8.40 – 9.10 น. ทำแบบประเมินความรู้ก่อนอบรม
- 9.10 – 10.00 น. การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ โดย ผศ.ดร. เพ็ญประภา เพชระบูรณิน
- 10.00 – 10.10 น. พักรับประทานอาหารว่าง
- 10.10 – 10.40 น. แนวทางการจัดตั้งกลุ่มอาชีพเพื่อรองรับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของชุมชน โดย ผศ. จินตนา สมสวัสดิ์
- 10.40 – 12.00 น. การจัดการกลุ่มอาชีพ โดย ผศ. จินตนา สมสวัสดิ์
- 12.00 – 13.00 น. รับประทานอาหารกลางวัน
- 13.00 – 14.50 น. ทรัพยากรทางธรณี (ภูเขา/ถ้ำ) โดย [อ.นุศรา สุระโคตร](#)
- 14.50 – 15.00 น. พักรับประทานอาหารว่าง
- 15.00 – 16.00 น. แนวทางการจัดการท่องเที่ยวรูปแบบโฮมสเตย์โดยชุมชนมีส่วนร่วม โดย อ.วิรงรอง มงคลธรรม
- 16.00 – 17.30 น. หลักการวางแผนและพัฒนาทางกายภาพในแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ โดย รศ. รวี หาญเผชิญ

วันเสาร์ที่ 7 สิงหาคม 2553

- 8.30 – 9.30 น. การจัดการสภาพแวดล้อมในแหล่งท่องเที่ยว โดย ผศ.ดร.เพ็ญประภา เพชระบูรณิน
- 9.30 – 9.40 น. พักรับประทานอาหารว่าง
- 9.40 – 11.00 น. ศิลปะและวัฒนธรรมท้องถิ่น โดย อ.พยุงศิลป์ เปศรี
- 11.00 – 12.30 น. การผลิตของที่ระลึก โดย ผศ.ทรงพล อุปชิตกุล
- 12.30 – 13.30 น. รับประทานอาหารกลางวัน
- 13.30 – 15.00 น. การผลิตเครื่องปั้นดินเผา โดย อ.สมิต ตะกรุดแก้ว
- 15.00 – 15.10 น. พักรับประทานอาหารว่าง
- 15.10 – 15.40 น. กิจกรรมการจัดตั้งกลุ่มอาชีพเพื่อรองรับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของชุมชน
- 15.40 – 16.10 น. ทำแบบประเมินความรู้หลังอบรม
- 16.10 – 16.30 น. พิธีปิดและมอบเกียรติบัตร

รายละเอียดวิทยากร

- ผศ.ดร. เพ็ญประภา เพชระบูรณิน (หัวหน้าโครงการ) อาจารย์ประจำภาควิชาวิทยาศาสตร์
สิ่งแวดล้อม คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น
- ผศ. จินตนา สมสวัสดิ์ อาจารย์ประจำสาขาวิชาเศรษฐศาสตร์ คณะวิทยาการจัดการ
มหาวิทยาลัยขอนแก่น
- อ.อนุสรณ์ สุระโคตร อาจารย์ประจำภาควิชาเทคโนโลยีธรณี คณะเทคโนโลยี
มหาวิทยาลัยขอนแก่น
- อ.พยุงศิลป์ เปศรี อาจารย์ประจำสาขาวิชาออกแบบนิเทศศิลป์ คณะศิลปกรรมศาสตร์
มหาวิทยาลัยขอนแก่น
- อ.วิรงรอง มงคลธรรม อาจารย์ประจำภาควิชาวิทยาศาสตร์สิ่งแวดล้อม คณะวิทยาศาสตร์
มหาวิทยาลัยขอนแก่น
- รศ.รวิ หาญเผชิญ อาจารย์ประจำสาขาวิชาผังเมือง คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์
มหาวิทยาลัยขอนแก่น
- ผศ.ทรงพล อุปจิตกุล อาจารย์ประจำภาควิชากายวิภาคศาสตร์ คณะแพทยศาสตร์
มหาวิทยาลัยขอนแก่น
- อ.สมิต ตะกรุดแก้ว อาจารย์ประจำสาขาวิชาประติมากรรม คณะศิลปกรรม

ภาคผนวก

ภาพกิจกรรม

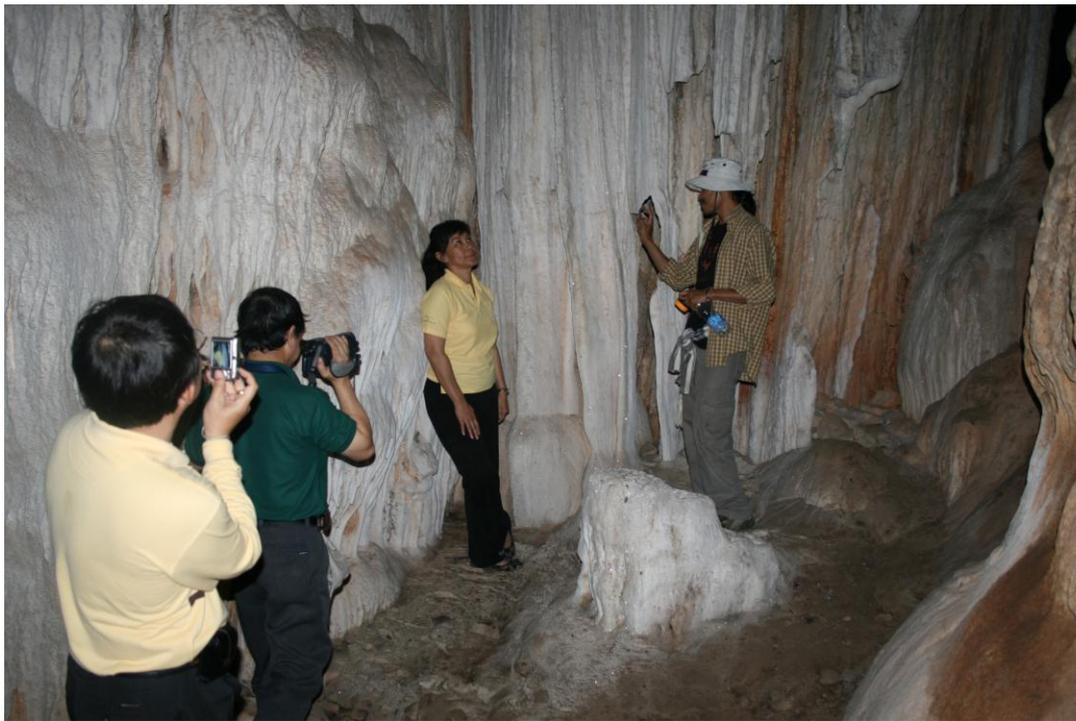
สรุปผลการดำเนินงาน (กลุ่มชุดโครงการ)เพื่อการศึกษาค้นคว้าวิจัย
นัดพบขอข้อมูลพื้นฐาน ผู้บริหาร อบต.นาหนองทุ่ม อ.ชุมแพ จ.ขอนแก่น

ภาพกิจกรรม

สรุปผลการดำเนินงานสำรวจพื้นที่ (กลุ่มชุดโครงการก่อนวิจัย) เพื่อการศึกษาค้นคว้าวิจัย
ภูมิทัศน์ บ้านดิน ถ้ำพญานาคราชอุทยานแห่งชาติภูผาม่าน ชุมชนนาหนองทุ่ม
อ.ชุมแพ จ.ขอนแก่น

สภาพภายในถ้ำพญานาคราช อุทยานแห่งชาติภูผาม่าน

